

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

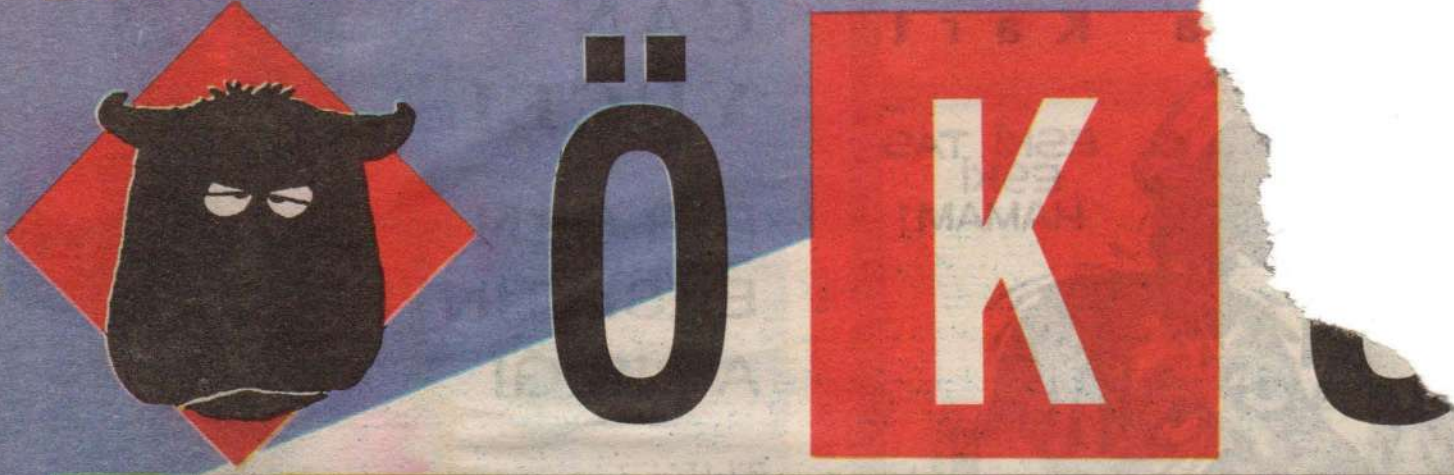
RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

benim de senin yaşlarında bir oğlum vardı

12 yılda 20 bini aşkın evlatlarını kurban verdiler. Çığlıkları, çok derinlerden geldi. Çoğumuz duymadık ya da duymamazlıktan geldik onları. Ne varsa yine annelerde var. Şimdilerde bu anneler kimi zaman caddelerdi kimi zaman mezarlıklarda toplanarak barış diye haykırıyorlar. Yeter artık kan dursun.. BARIŞ..

BÜTÜN BULAŞIKLARI, KİRLİLERİ TEMİZLEMELİK DE HER BİZE DÜŞER ZATEN!

a K a r t

ESKİ TAS
ESKİ
HAMAM!

CAN YÜCEL

BİR SEN EKSİKTİN AY IŞIĞI

*Bileklerimizi morartmış yeni Alman kelepçeleri ,
Otobüsün kaloriferleri bozuldu Kaman'dan sonra,
Sekiz saat oluyor karbonatlı bir çay bile içemedik,
Başımızda perensip sahibi bir başçavuş,
Niğde üzerinden Adana Cezaevine gidiyoruz...*

*Bir sen eksiktin ayışığı
Gümüş bir tüy dikmek için manzaraya!*

ORHAN PAMUK

Eskiden Yazları

*Varoluşun yarısı, diğer yarısı
hakkında kafa yormaksa eğer,
ben bu iki ülke arasında güneş-
li bir denge noktası arıyorum.*

Eskiden yazları burası çocukluğumun eviydi. Çok zaman olmuş gelmeyeli. Ağaçlar büyümüş, yapraklar çoğalmış yeşillikler gürleşmiş. Ben de koca adam oldum. Yıllarca konuşulan ve sonra hemen alışılan yukarı çıkılan yeni kat gibi, kimse artık sözünü bile etmiyor bunun.

Ama odalar arasındaki loşluklar, balkondan, çam ağaçları arasından denizin görünüşü, incir ağacının altındaki musluk hep aynı. Bir serçe cik-cık diyor, musluk tıp-tıp damlıyor. Bahçede musluğun o neredeyse karanlık ve örümcekli gölge bölgesinde kurumuş iğneli çam yaprakları birikiyor.

Akşamüstü şehirden geldim. Kızgın yoldan ve arabanın motorundan getirdiğim alevlerle evin gölge-

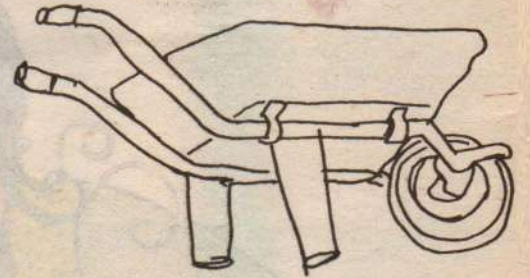
li, taşlı ve rüzgarlı serinliğine girince bir zamanlar burada ne kadar da mutlu olduğumu hatırladım. Sıcak yaz günleri itişe itişe saatlerce denize girer, öğle yemeğinin üzerine kulağımda denizin uğultusu uyurdum. Üniversitenin ilk yıllarında bazan kimsecikler olmazdı. Haftalar boyunca tek başına kitap okur, ilerde olacağım kişinin yaşayacaklarını ve yazacaklarını hayal ederdim.

O günler geçti, ev seyrekleşti, teyzelerin, teyzeoğullarının, eniş-telerin, daha uzak akrabaların ve

konukların kalabalığı dağıldı. Gene de ama, mutfakla yemek odası arasındaki serin köşede aynı küf kokusu, yan bahçeye bakan güneşli ve rüzgarsız pencerenin dibinde aynı pervane ve çekirgelerin ölüsü, büyük ahşap dolabın küçük deliklerinde aynı ahşap kurdunun izleri var. Buzdolabı yer yer paslanmış. Alt kat duvarlarına bir kireç boya vurulmuş. Yağmur olukları plastikle yenilenmiş. Sarmaşıklar ağır ağır bütün dünyaya yayılıyorlar, yayılınsınlar.

İllüstrasyon: Orhan Pamuk

Sonra ben, kendimi geçmişte kitaplarla kurduğum hayallere tam bırakırken, olmak istediğim kişinin hayatı ve kitaplarıyla kendi hayatım ve eserlerim arasında uslu bir uzlaşma noktası ararken, bu mükemmel buluşma için güneşin verdiği tatlı ve altın sıcaklıktan yardım dilerken, yani güneşli bir sandalyede tatlı tatlı pineklerken, pat bir pancur açıldı, pat diye. Birdenbire, tıpkı çocukluğumdaki gibi, dedi ki anaç, güleç ve şefkatli ses:

"A sen burada mıydın. Ne yapıyorsun burada canım söyle bakalım."

Bilmiyorum, ben burada ne yapıyorum. Belki, hem varoluyorum hem de varolmak hakkında kafa yoruyorum. Varoluşun yarısı, diğer yarısı hakkında kafa yormaksa eğer, ben bu iki ülke arasında güneşli bir denge noktası arıyorum.

Bekleyin, bekleyin bir gün size hayatın ne anlama geldiğini de söyleyivereceğim. Şimdi söyle bana, akşama ne yemek var?

televizyondan
korkuyorum..

met üst

çocukken en büyük düşüm, büyü-
yünce bir genelev'de pezevenk ol-
maktı.. sonra, pezevenklik mesleği-
nin toplum nazarında pek sükseli
olmadığını fark ettim..

eskiden böyle değildim.. ne zamanki
çağ atladık, çok televizyon kanallı bir
hayata ışınlandık, ben de bu korku
peydah oldu

bazı programları, özellikle haber
bültenlerini seyrederken televizyon aletin
birgün, tüm bu içindeki programlardan sıkı-
lıp, gerilip ve benim uzaktan kumanda ale-
tinin bir tuşuna basmamla birlikte "boom"
diye patlayacak zannediyordum

bu kadar kara, bu kadar acı ve bu kadar
hep aynı haber ve programları gösteren bir
televizyon aleti karşısında ister istemez, siz
de o illet aletin ruh hâline bürünü-
yorsunuz.. bugün, gündelik hayatı-
mızın bir nevi tek iletişim uslûbu
olan geyik muhabbeti de bir tür
kendi kendilerimize "zapping" yap-
mak değil mi.. bir konu üzerinde
hâlâ üç beş saat yoğunlaşabilen,
derinleşebilen insanlar varsa şük-
retsin, eyüp sultana gitsin kurban
kessin.. bu esnada düriye'min güğümleri
kalaylıyken, bir televizyon kanalı da sizin
adınız

bazı gündüzler yolda yürürken, kızların
memelerine, popolarına, orallarına buralarına
ve hatta şuralarına bakmadan yolda yürürken

yâni, kafaları televizyon olan ve sırtlarına saplı
bıçakla dolaşan bir sürü insanlar görü-
yorum.. birbirlerine, televizyon televizyon, ba-
kıyorlar.. şaşkınlıktan, benim kafam da mı te-
levizyon acaba, benim sırtımda da mı bir bı-
çak saplı acaba, bakamıyorum.. fakat sonra,
ellerimle büyüttüğüm, solar iken dirilttiğim çi-
çeğimi kopardın sen ellerime verdin

çocukken en büyük düşüm, büyüyünce
bir genelev'de pezevenk olma.. sonra pe-
zevenklik mesleğinin toplum nazarında pek
süksesinin olmadığını fark ettim.. ama ben
asıl pezevenk olmaktan babamın, "pezevenk
olursan seni evlatlıktan redederim, kendi-
me bir pezevenk babası dedirtmem" heze-
yanları nedeniyle vazgeçtim.. ama, ben ka-
lender mesrep olmadan önce de güzel çirkin
arardım.. aklımı seveyim.. aklımla ön
sevişme yapayım.. mümkünse, daha ileri
gideyim.. neyse

gene hackman, (pardon), gene, bir kere
yolda giderken, gömleğimin ve pantolonu-
mun bütün düğmelerinin aynı anda ve hızla
kopup kaçtıklarını sandım, hemen yere otur-
dum.. ama şimdi Kambersiz de düşün oluyor

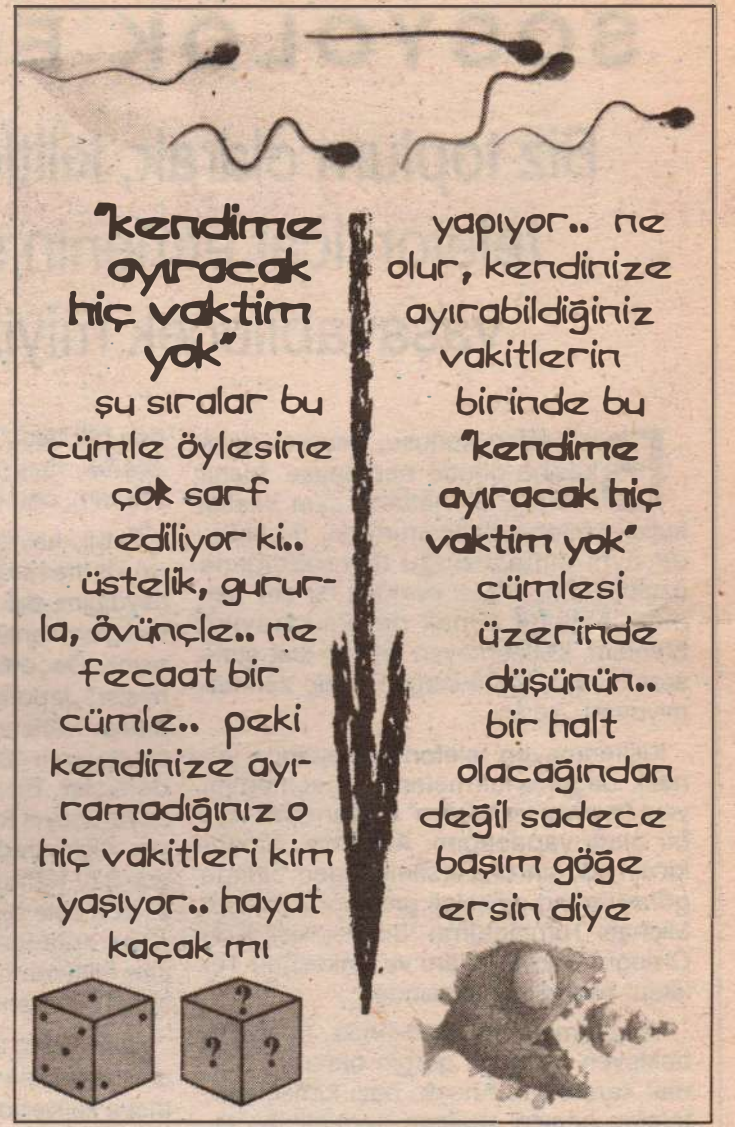
gene gene, gene bir kere, yolda gider-
ken, tüm öbür insanları, bir ingiliz, bir fransız,
bir laz ve bir nasreddin hoca ve kendimi de
bir laz sandım.. çay elinden öteyü cidelum
yali yali olayı

gene gene, gene ötesi, bir gece gene te-
levizyonu açık unutmak suretiyle sarı
döşemeli ticari bir koltukta uyuyakalmışım..
sabah bir uyandım, salonda bir sürü, çeşitli
ebatlarda, reha muhtarlar birdirbir oynuyor..
sonra erzuruma girdim dumanlı dağlar, er-
zincana girdim bir gelin ağlar.. günüm ber-
bat oldu tabii

ortaokuldayken, okulun en güzel kızına
aşık olan tüm erkek, haylaz ve gerzek ço-
cukların mevcudu içinde ben de vardım.. bir-
gün, (ama, gene'siz birgün..) okul çıkışı, o kı-
za günlerce ezberlediğim bir cümleyi, bir
punduna getirip söyledim.. "benimle inci
pastanesine gelip profötoral.. yok.. proför-
for.. profötör.. profo.. yiyelim mi" dedim..
kız, şıllık aşifte "ne yiyelim, ne yiyelim" diye
gülmeye başladı.. ben tabii, yine "profötölö-
lö.. pro.. profolo" diyemedim.. hiç diyeme-
dim.. ama o an bir mucize oldu ve kız, "ta-
mam, seninle, birgün, inci pastanesine gi-
dip, profeforfor ha ha yiyelim" dedi.. ama

ondan sonra, hem okuyup, hem de
yazdım ve yalan dünya senden
bezdim

fakat, olmuyor işte, tüm bu ken-
di kendimi oyalama taktiklerim, tut-
muyor anasını satıım.. hem televiz-
yondan korkuyorum, hem altmış mil-
yon yerli, hem, hem de
altı milyar dünyalı
hemzemin televizyon-
dan korkuyorum..
sonra, halimeyi sa-
manlıkta bastılar, külo-
dunu gül dalına astılar.. ben
de şahit felan yazmasınlar diye hemen
kaçtım oradan

on üç artı bir

../..

*biz buradan gidelim
canım bol sıkılıyor
gidelim biz buradan
sıkılıyor canım bol
buradan gidelim biz
sıkılıyor bol canım
çıkış yok yok çıkış
yok çıkış çıkış yok
canım sıkılıyor bol
gidelim buradan biz
bol sıkılıyor canım
buradan biz gidelim
bol canım sıkılıyor
biz gidelim buradan*

../..

on üç artı bir

SOSYOLOK ECEVİT

Biz toplum olarak, kilitlenmeyen telefon icat etmenin şerefini yaşayabilecek miyiz?(III)

Bu telefon konusu, pehlivan tefrikasına döndü neredeyse. İnanır mısınız, üç haftadır aynı başlığı kullandığıma yanmıyorum da, üç haftadır aynı umutsuzluğu tekrarladığıma üzülüyorum. Ancak elimden bir şey gelmez, objektif olmak durumundayım. Efendim, kilitlenmeyen telefon icat etme şerefini yaşayabileceğimizi hiç zannetmiyorum. Ne acı...

Kilitlenmeyen telefon arayışlarına yönelik değerlendirmelerime geçmeden, yine "toplum ve telefon" bağlamında kısa bir alıntı yapacağım. Alıntımız, Amerika'nın saygın üniversitelerinden birinde görev yapan psikoloji profesörü dostum Michael Turnington'ın "Bir Depresif ilişki Örneği: Türkiye İnsanı ve Ankesörlü Telefon" başlıklı makalesinden:

"Araştırmalarımız sırasında, kuyrukta bekleyen herkesin gergin olmasını normal karşıladık. Ancak, bazı kişilerin, telefon başına geçince gerginlikten tamamen sıyrıldıklarını ve inanılmaz bir gevşeklik içinde 'Eee, başka ne var ne yok?' sorusunu tekrarlamalarını biraz yadırgadık. Yadırgadığımız bir başka nokta ise, karşı tarafla görüşmeyi başaramayan erkeklerden yüzde 67'lik bir grubun cihaz başında sarfettikleri 'a... koyiim' sözünü, nedense kuyruğun yanından geçerken bir kez daha sarfetmeleriydi. 18-30 yaş grubu erkeklerin görüşmeler sonrasında ki asabi tavırları ve 'Bak, kafamı bozma' ya da 'Bak moralimi bozma!' türünden sözleri aşırı yoğunlukta kullanmaları da dikkatimizi çekti. Ya ozansız sözcüklere ne oldu? Onları hiç duymadık..."

Maalesef öyle. Ne, geçen haftaki yazıda alıntılıdığım üzere, Muazzez Tahsin Hanım'ın, Kerime Nadir Hanım'ın romanlarındaki gibi zarif konuşmalar yapabiliyoruz ankesörlü telefon başında, ne de ozansız sözcükler kullanabiliyoruz. Bunu yapanlarımız yok mu? Tabii ki var. Ancak onlarla da yeteri sıklıkta görüşemiyoruz. Mesela, gerek ÖKÜZ dergisinde, gerek diğer yayın organlarında yazılarını zevkle okuduğumuz kimi arkadaşlarımız var ki, eğer bir gün telefonda konuşma mutluluğuna erişirsek bana "Alo!" bile demeyecekler, biliyorum. "Telefonda sesim daha da buruklaşır, toparlayamam artık yalnızlığımdan savrulanları, yine de merhaba!" diye başlayacaklar mesela. Cevap veremeyeceğim belki. "Yitip giden hatları aramak... Boşlukta mı, hiçliğimde mi? Yoo, bunu yapamam karanlığa, ihanet edemem sessizliğe; sessizlik en dingin yenilgidir benim" diyecek arkadaşım, ben susarken. Bu da benim hayatım işte... Ama bakınız, o yazıları yazan arkadaşlarımız-

dan biri "Aloo, hoca n'aber?" diye telefon açarsa, hani büyükçe bir hayal kırıklığı yaşarım, onu da söyleyeyim.

Tabii, hayalkırıklıkları her tür telefon görüşmesinde yaşanıyor. Benim pek sevdiğim, pek efendi bir genç var. Bir televizyon kanalının idari bölümünde çalışıyor. Geçenlerde buna bir vazife vermişler; Japonya'da Bay Komuto adında birinin kilitlenmeyen telefon icat ettiğini söyleyerek "Bir telefon et de, fiyat al!" demişler. Bizim genç, Bay Komuto'yu arıyor, gayet kibar biçimde kendini tanıtıyor, niçin aradığını anlatıyor. Bir köpürüyor Bay Komuto: "Kardeşim yemişler sizi. Yok öyle bir şey. Kilitlenme ne demek genç arkadaşım? Ne olduğunu öğrensek kilitlenmeyen telefonu da buluruz, ama nedir yani?"

Bizim genç "Şimdi şöyle oluyor, yoğun arama olayları var..." gibi bir şeyler söylemeye kalkışıyor ama Komuto'ya laf anlatmak ne mümkün? Bu sefer daha da köpürüyor: "Bak gözüm, eve kablolulu taktırdık, biliyor musun; seksen memleketten televizyon seyrederiz, Türkiye'den başka bir yerde telefonlarımız kilitlendi ayakları varsa sabaha çıkmayayım yani, o derece konuşuyorum artık. Bir sizin memlekette mi oluyor yahu bu olay? Sen CNN'de, BBC'de, RAI'de duydun mu hiç telefonlarımız kilitlendi diye bir şey? Bak gecenin bu saati olmuş, evden arıyor-sun... Hanım diyor ki 'Annemgil mi arıyor, kötü bir şey mi var?' Olmaz ki..."

Uzatmayayım, Komuto işi "Kız bacın var mı kız bacın?" diye sormaya kadar götürüyor ve bizim genç de birkaç ağır söz sarfettikten sonra konuşma bitiyor. Samimiyetle söylüyorum, belki teknoloji konusunda Japonlar'dan geriyiz ama inanın ki onlardan çok daha edepliyiz. Yalnız, yiğidi öldür hakkını ver, Takeo Miki adında bir başbakanları vardı ki, o pek yaman bir adamdı işte...

Neyse, diyeceğim o ki, biz kilitlenmeyen telefon konusunda Bay Komuto'nun eşref saatini bekleyecek olursak... Daha çok bekleriz! Korkarım bekleyeceğiz de. Ne acı... Beklerken fıkralarımızla avunalım bari, ne dersiniz?

Öğretmeni küçük Ercan'a sormuş:

– Ercan, gündoğumuyla günbatımı arasında geçen süreye ne denir?

– Ablamın telefonda konuşma süresi, öğretmenim!

Telefon konuşmalarımızda, çok şükür, nicelik sıkıntısı çekmiyoruz ama, ah, bir de nitelik sorununu çözebilsek...

GECEDESTE

(Çıkmamış Bir Kitaptan Numarasız Sayfalar)

Ferhan Şensoy

tam sigarayı bırakacaktım

erbil çeviker öldü

aralığın onkesizi

bindokuzyüzdonsaniki

ikindide fatih camii'nden kalkacak cenaze

diye telefon ediyor karısı

derya hastanede

bülent kayabaş arıyor

yeni duymuş pis haberi

fatih camii'ne gidiyoruz bülent'le

derya'dan gizli

ortada yok cenaze

meğer bakırköy incirli'de de var

bir özgün fatih camii

cenazesine bile katılamadan

tiyatroda bir tören yapılamadan

küçükçekmece mezarlığı'na gömülüyor

kırk yıllık ışıkçı erbil çeviker

artık erbil'sizdir "ferhangi şeyler"

806.oyunda zorunlu olarak

ışıkçılığa başlar hüseyin

güle güle godot

43.hüzünlü oyun sonunda

bir buruk saygı duruşu

gökyüzüne yakın odasından

gökyüzüne uçan

erbil'imiz için.

izlenimleridir. Örneğin, 1990

ö k ü z ö k ü z ö k ü z ö k ü z ö k ü z
ö k ü z ö k ü z ö k ü z ö k ü z ö k ü z
ö k ü z ö k ü z ö k ü z ö k ü z ö k ü z
ö k ü z ö k ü z ö k ü z ö k ü z ö k ü z

sahiptir ki, şimdi bu olayı anlatırken bile "böñ" kelimesine sızmıştır. bulaşıcı bir güdüklük (farkında olmadan) öööö ööööööööööö

(kendine yakıştıramıyor olabilir)

"oku"
sözcüğüne
küçük eklemeler yapıldığında
birden ortaya çıkar. "oku" gib
haysiyetli bir sözcükle ilişkisi
olması, dergimiz için de ilginç
bir durumdur. (dikkat!
entelektüel bir göndermeyle
karşı karşıyayız)

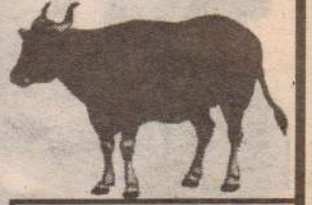
başının üzerinde taşıdığı hilalle tam bir T.C. hayvanıdır. yıldızlı gecelerde dolaştığında halk tarafından gururla izlendiği bilinir.

kuyruğunun
baş işlevi
asalakları
ürkütmeştir.
(nereye
kadar?)
kuyruğun
bittiği
yerde
sıkıntı
başlar.

bön, görgüsüz ve
yeteneksizlere öyle denir.
peki bön, görgüsüz ve
yeteneksizler ona ne der?
ya karşılıklı gelişen bu
duruma?

adının "z" ile
bitmesi raslantı
olamaz. o zaten
uykunun,
ağırlığın,
bezmişliğin,
zarkada olmanın
sonucudur.
belki de
sonuncudur.

asıl anlamı iğdiş edilmiş erkek
sığırdır. (erkektir, ne olduğunu
bilmez; güçlüdür farkına
varamaz). cinsel yaşamı zengin
imgeler ve farklı hayallerle
yükli olduğundan edebiyata
yakınlık duyar.

MEMED ERDENER

O DA BU VATAN EVLADI

HAYBEDEN GERÇEKÜSTÜ KONUŞMALAR

Yılmaz Erdoğan

-Konusuyorlardı... "Beni sevmen için ne yapmalıyım söylesene" dedi kız, tedirgin parmak uçları, kahveye şeker atma işini bir kalp ameliyatına dönüştürürken... "İşe saçma sorular sormamakla başlayabilirsin." "Sevda çamur gibidir; heykel de yapabilirsin, kurtulmak için kuru temizleme-ye de verebilirsin" dedi adam... "Neyi" diye sordu kız... "Neye bulaştıysa onu" dedi adam. O sırada "Keşke beni Apdurrahman Palay seslendirseydi. Belki o zaman bu salak cümlelerim biraz olsun anlam kazanırlardı" diye düşünüyordu adam.

- Bunlar sevgili mi yani?
- Sevgisiz oldukları o kadar açık ki!
- Hayır yani birlikteler mi?

-Birliktelere... El ele tutuşuyorlar ama aslında elin eli tutası kalmamış! El elden vazgeçeli çok olmuş ama eller duyar söz olur açısından tutuşmayı sürdürüyor. Ve kız hala iki elin sesi var zannediyor. Bangır bangır sessizliği duymuyor: "Elimi zorunlu mesai yapar gibi tutuyorsun artık. Gözlerime bakmıyorsun bile. Oysa eskiden gözbebeklerimin babası sendin! Öyle derdin yani..." dedi kız.

"Ben kötü bir babayım" diyemedi adam.

- Bunlar ayrılıyor desene...
- Hayır henüz bir yere ayrılmıyorlar.
- Yok canım; sevgili olarak yani.

"Sevgili olarak ayrılmak" "Sığır olarak yaşamak" "necasetten teharet"... Bu söz yığınlarının tümü aynı anlama gelmez. Çoğu anlamın yolunu bilmez zaten... İnsanlarımızın çoğu, ömrünün yarısını boş konuşmak, diğer yarısını da bu konuşmaları birilerine aktararak harcıyorlar... Lüzumsuz an'ların "anı" zannedildiği bir ülke burası. Örneğin ülkemizde yaşamı boyunca hiç zincirleme tamlama kullanmadan ölenler var.

-Ne? Hı? Nasıl yani?

-İşte şu anda sizin hissettiğiniz şeyi (yani bir tür öküzlleşme sürecini) yaşam biçimi haline geritenler var. Yani birkaç atasözü de olmasa konuşamayacak insanlar. "Damlaya damlaya göl olur!"... Ne zeki ama... Bununla yetinmeyen bir salak da eklemiş: "Damlacıktan sel olur".. Kahrol-sun kafiye! Kafiye, salaklığın ses uyumundan başka bir şey değildir! Bu yüzden bütün şarkı sözlerini gömmeliyiz!

-Anlıyorum.

-O kadar sanmıyorum ki...

-Peki kızla adam ne yaptılar? Konuşuyorlardı ya... Onları anlatıyordun ya...

-Sözün özeti, adamla kadın ilişkilerini her gece, çöplerle birlikte kapının önüne koyuyorlardı. Ama sabah kalktıklarında ilişki yerinde duruyordu. Kapıcı çöpleri almıyor, ilişkiye dokunmuyordu.

-İlişkiyi kapının önüne mi koyuyorlar?
Nasıl yani?

-O kadar aptalsın ki, insan`teşbih yapmaya korkuyor.

-Salak sensin!

-Allahtan reflekslerin var... Merak etme burası **BOŞKONUŞLAND**... Burada senin gibilere birşey olmaz... Ama bir gün dünyamızın kara kutusu bulunacak!

CEZMİ ERSÖZ

*Doğaya döneceği günü öz-
leyen bir kent insanıyım ben.
Sabaha karşı çıkan gazetele-
rin, dergilerin kokularına
bağlanmışım bir kere...*

Yeni çıkan kitapların o sıcak kardeş kokusuna... Gösteriler, paneller, festivaller, siyasal etkinlikler, bitmeyen, tükenmeyen devinim ve tuhaf tesadüflere.

Ardından beklediğim anlam hiç çıkmasa da o başdöndürücü ilklere...

Her geçen gün yalnızlığın ve hayal kırıklığının bir başka yüzüyle karşılaşan bir kent insanıyım ben... Doğaya döneceği günü özlemekle avunan, ama doğada yaşama yeteneğini her geçen gün biraz daha yitiren... Doğayı hissetme yeteneğini...

İnsan bir kere kırılmaya, ezilmeye görsün sonra ne yaşarsa yaşasın içinde sakladığı bu ilk derin izler hep kalıyor, hiç geçmiyor...

Dün İzmir'de otobüs terminalindeydim, bir imza gününden dönüyordum... Otobüs terminallerinde garip, anlaşılmaz güç bir yalnızlık yaşanır. Bir çayevine oturdum. Büyük ekranlı televizyonda, Kral Tv'de **"İstanbul Sokakları"** çalıyordu. O an bu dünyada,

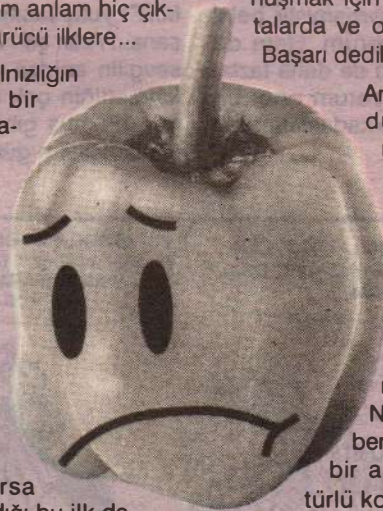
bu ülkede kendini arayan bir gezgin, bir ebedi yolucu olduğumu hissettim birkez daha. Üniversite okurken pazarlamacılık yaptığım günler, o yoksul, sorunlu günlerim geldi aklıma. O zaman da böyle şehir şehir dolaşır, otobüs terminallerinde en kötü arabesk şarkı-ları duyurica içim tuhaf bir yalnızlık acı-sıyla kavrulurdu...

Şimdi o günlerin aksine gittiğim her yerde saygı görüyorum, kitaplarım ilgiyle okunuyor, gazeteler, dergiler röportajlar yapıyor; insanlar benimle konuşmak için can atıyor, lüks lokantalarda ve otellerde ağırlanıyorum. Başarı dedikleri bu olsa gerek...

Ama o günden bugüne
duygularım hiç değiş-
memiş sanki; hep o
eziklik duygusu, hep
o kendini arayan
ebedi yolcu hüznü...
Yaşamın o din-
meyen derin ağrısı...

Gecenin bir vakti
kimseden birşey çık-
mayacağı anlaşıldı...
Ne bir umut... Ne bir ha-
ber... Ne de kirlenmemiş
bir anlam.. Sanki adını bir
türlü koyamadığımız bir büyü-
yü, bir düşü yitirmiş gibiydik sonsuza
dek... Bunu anlayınca birbirimizi hırpa-
layıp durduk gece boyu... O büyüyü, o
düşü yitirmenin acısını birbirimizden
çıkarttık...

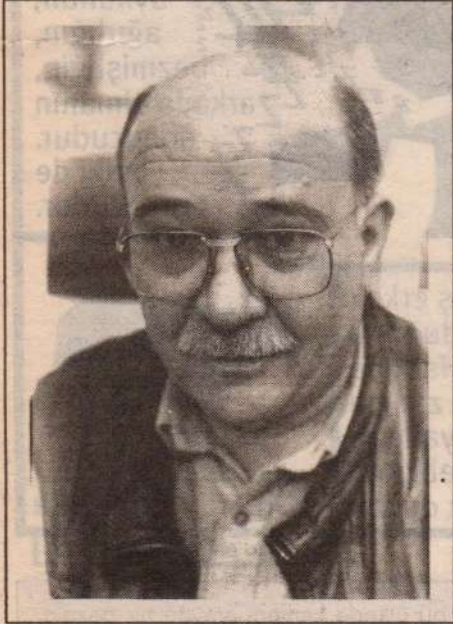
Artık birbirimize mecbur değildik...
Bunu anlayınca kötülüğün sonu yoktu
aramızda...

Hepsinin Yüzünde "TIRMIK"larının İzi Var

"Asrının defterini doğru tutmayan
sırtının hırkasını taşıyamayan
Sözünün yazgisına sahip çıkmayan
Çekilsin yanımızdan devrana kalsın"

Murathan Mungan

Bazı insanlar vardır, kendisi gelmezse bile yaptıkları, ürünleri gelir sana; onlarla dost olursun; sığınırın onlara, sokulur, onunla soluk alırsın. Çoğunlukla yazarlarda olur bu benim için; başkaları içinse belki de sinema oyuncuları... Ama benim bugüne kadar hayran olduğum hiçbir sinema oyuncum olmadı. Hiç kimseyi bugüne kadar kıskançlıkla sevmedim; hiçbir oyuncuya aşık olmadım. Ama aşık olduğum, kıskançlıkla yarattıkları ürünleri takip ettiğim, sevdiğim, belki de çokça kıskandığım yazarlarım var benim. Ürünlerini beklerim onların, haklarında bilgi toplarım, kitaplarını okurum bir solukta; röportajlarını ararım gazete ve dergilerde.. Onlar benim yazarlarımdır; onlarla uzaktan uzağa sevişirim, kendimce bir aşk yaşarım onlarla.

Hele bunlardan biri, daha çok küçükken, Türkçe okuma-yazmayı yeni yeni söküp kitaplara sarıldığı, gazetelere sığındığı, okuduklarından kendine küçük küçük sığınaklar yaptığı, dış dünyaya açılacak kocaman pencereler inşa ettiğin yazarsa, ömür boyu yapışır yakana, kolay kolay kurtulamazsın, alışkanlık, bağımlılık yapar; adıyla, görüntüsüyle, yazısıyla karşılaştığın her an, o an seni alıp ta uzaklara, dağların arasında kalan kentin tek gazete satıcısı olan Sabri'nin kulübesine götürür; avucunun içinde terlemiş beş lirayı Sabri'ye uzatıp Politika gazetesini alıp, henüz hiçbir haber başlığına bakmadan orta sayfa sağ köşedeki "TIRMIK"ı yutarçasına okuduğun anı yaşatır sana... Artık çok uzaklarda kalmış eski bir sevgilin aniden aklına gelmiş gibi olur; kaybettiğin çok değerli bir eşyayı yeniden bulmuş gibi olursun. Buruk bir tat kaplar içini; o günlerin gri renkleri arasın-

da artık kaybettiğin, uzaklaştığın, belki de artık bir daha görüşmeyeceğin dostlarını hatırlarsın. Bir hiçkink gelip düşümlerin boğazına; seni alıp o günlere götürün adamın hala yaşadığını, yazdığını, tanımasan bile istediğin an tanışabileceğini bildiğini düşünerek azbuçuk da olsa sevinir, avunur, teselli edersin kendini...

Şükür, hala sevmekten yorulmayacağımız çok insan var bu ülkede...

Onlardan biridir benim için Aydın Engin...

Bilmiyorum neden... Bugüne kadar kaç kitap yazdı, gazete ve dergilerde yazdığı yazılarını biraraya getirdi mi bilmiyorum; bildiğim tek şey "TIRMIK"... Bir de Frankfurt'ta taksi şoförlüğü yaparken yaşadıklarını anlattığı kitabı... Ve "Devri Süleyman" oyunu... Bunun dışında yazdığı başka birşey var mı, haberim yok.

Ben onu bundan tam 18 yıl önce, Hakkari'de, satır satır hatmettiğim Politika gazetesindeki "TIRMIK" köşesinden tanıdım ve o benim için hep o gün tanıdığım köşe yazarım olarak kalacak. Öyle ya, insan her zaman büyük romancılara, büyük şairlere, ünlü sinema oyuncularına hayran olmaz; benim de hayran olduğum bir köşe yazarım var tam 18 yıldan beri...

Peki neden? Ne yazıyordu da, o gün bugün benliğimde yer etti; o günden bugüne hep takip ettim onu; yazdıkları çok mu farklıydı? Doğrusu bu sorulara nasıl cevaplar vereceğimi bilmiyorum; bildiğim tek şey, o gün, o köşede yazdıkları bana iyi geliyordu; o günlerin sert, acımasız, dangur dungur, slogancı, ajitatif söylemi içinde, yumuşacık, mizah dolu ve aynı oranda "sivri" yazıları ruhumu okşuyordu; "hey bak, günün birinde yazar olursan eğer, bu tür yazılar yaz" diyordu sanki bana...

Yazar oldum mu bilmiyorum. Ama bugün hasbelkader çiziktirdiğim hemen hemen her satıra, ta o zamanlar aldığım o nefis yazıların tadı, kokusu siniyor sanırım, elimden olmadan. Öykünüyorum onun gibi yazmaya...

Politika gazetesinde yazıyordu, yanılmıyorsam orta sayfanın sağ köşesinde... Günlük fıkralardı yazdıkları. Politika, Demokrat, Cumhuriyet gibi dönemin sol tandanslı gazete yazarları içinde aynı bir yeri vardı benim için onun. Sovyetler Birliği Afganistan'ı işgal etmiş, içinde yer aldığı teşkilat, Aydın Engin'in yazdığı gazetenin savunduğu gibi, hararetle bu eylemin bir "işgal" olmadığını, tersine söz konusu ülkeye "sosyalizmi götürme hakkı" olduğunu savunuyordu. O günün

en kızgın, en hararetle tartışma konulan mızdan biri buydu. "Maocular" şiddetle bu eyleme karşı çıkıyor; bizler de göğsümüzü siper etmiş, savunuyorduk. O günlerde en çok ne istiyordum biliyor musunuz; hani bu çok değer verdiğim, her satırını yutarçasına okuduğum yazar var ya Aydın Engin; bir gitse de Afganistan'a, orada olup bitenleri yazsa, biz de anlasak neyin ne olduğunu. Bu dileğim kabul gördü; birgün gazete Aydın Engin'in Afganistan'a gideceğini ilan etti. Gitti, döndü ve gördüklerini, tanıklıklarını yazmaya başladı. "Maocularla" tartışmak için elime büyük bir malzeme vermişti. Vermişti vermesine ancak, kısa sürdü, sıkıyönetim gazetesinin yayını durdurdu ve Aydın Engin'in dizi yazısı da yarım kaldı.

Ve onu kaybettim. 12 Eylül, birçok şeyi kaybettirdi hepimize...

Yıllar sonra Frankfurt'ta taksi şoförlüğü yaptığı günleri anlatan kitapla çıkıp geldi. Sonra Cumhuriyet gazetesinde görülmeye başladı. Kaldığı yerden sürdürüyordu; ben de kaldığım yerde okumaya devam ettim onu. Sonra gazetede yazı işleri müdürlüğüne getirildiğini duydum, açıkçası üzüldüm; Aydın Engin'in işi müdürlük değildi, rahat bırakın, tırmıklasın sağı solu...

Ve yapamadı müdürlüğü, ona göre değildi. Yazılar yazıyordu ve gazetede sabit bir yeri yoktu. Belki de, kalın kalın, kocaman kocaman köşe yazarlarının içinde, ona verilecek bir köşe kalmamıştı kim bilir. Sonra yazıları gittikçe bir yerde toplandı. Şimdi, Cumhuriyet'in zaman zaman 4, zaman zaman da 5. sayfasının altında bir yeri var. Köşe yazarı saymadıklarından mıdır nedir; sayfanın dibinde yer verilen Aydın Engin'in mal varlığı arasında, külüstür bir otomobil, bir dizüstü bilgisayarı, bol miktarda kadife elbiseleri ve internet'e girmiş olan bir köşesi bulunuyor.

Bitirirken şunu da söyleyeyim. Hayatta en yakın arkadaşlarından biri Necmettin Büyükkaya'ydı. Necmettin'i tanıyan herkesin bildiği adıyla Neco... Kürtlerin yetiştirdiği en karayağız, en yiğit, en delikanlı adam... 23 Ocak 1984 yılında, Diyarbakır Cezaevi'nde işkence ederek öldürdüler Necmettin'i... Neco'nun ölüm haberi, bir kurşun gibi saplandı Aydın Engin'in yüreğine. (Ne dersin, Neco'yu kim yazacak Aydın Abi?)

Bir daha, Oya Baydar'la birlikte İstiklal Caddesi'nde yürürken görürsem, gidip "ben sizin bir hayranınızım, tanışmak istiyorum" diyeceğim ona. Neco'nun doğduğu topraklardan selam getirdim size.

Vedat Özdemiroğlu

VEDAT BEY'İN GÖRKEMLİ HAYATI

Vedat Bey, muhteşem çocukluğunu yaşadığı günlerin birinde, annesine sormuştu:

– Ben, dünyaya nasıl geldim?

Annenin yanıtı net oldu:

– Seni leylâklar getirdi yavrum!

Böyledir. Vedat Bey, doğuştan çiçek çocuktur.

Kafadar ve Darkafa (taze macera)

Geçen haftaki Öküz mecmuasını okuyanlar, Vedat Bey'in Hint Okyanusu'ndaki küçük bir adayı bir süre yönetmek üzere yola çıktığını bilirler. Okumayanlar, onlar, onlar da artık biliyor.

Kallavi adlı sandal, adacığa yaklaştığında, Vedat Bey, ada halkını, kendisini coşkuyla bekler buldu. Sandalcıya "Tamam, sen burdan geri dön, başına bir şey gelmesin isterim" dedi ve denize atladı. Yüzerek kıyıya çıktığında, şenlik doruktaydı:

– O-o-o-o, o-o-o-o-o, he-ye-o, Ve-dat-Bey!

Vedat Bey, bir kayanın üstüne çıktı ve "Dağılın!" dedi, "Şaşaayı sevmem. Salt bir kişi kalsın, adanın yaşlılarından bir yoldaşla konuşacağım." Kalabalık dağıldı, sadece Coot See adındaki yaşlı kaldı. (Vedat Bey, adanın yerel dilini, seyahat esnasında, sandalcının cep telefonunu kullanarak, Jan Piyer adındaki arkadaşından öğrenmişti.)

Yaşlı anlattı, Vedat Bey dinledi: Adada demokratik bir sistem istiyorlardı. Sömürgeci değil, dost istiyorlardı. Şebeke değil, kurul ve mafya değil, meclis istiyorlardı. Tıpkı adaları gibi, hayatlarının da dört bir yanı açık olsun istiyorlardı. Vedat Bey'in gözleri yaşardı. Fakat hemen toparlandı:

– Ada halkı nasıl geçinir?

– Bizler, burada hoş kokulu bitkiler toplarız. Bunları kolonya esansında kullanırız. Kolonyaya evet, ama koloniye hayır, hayır!

Vedat Bey'in gözlükleri yine buğulandı. Daldı gitti: Dedesi Vedat Bey; Eyüp, Sabri ve Tuncer adlı üç arkadaşına birlikte kolonya üretmeyi ve insanlığa hoş kokular sunmayı ve bunu bedava yapmayı önermişti. Ancak onlar, kumpas yaptılar, işi ticarete döktüler. Dede Vedat, entrikanın kokusunu alır almaz o diyardan göç etti.

Vedat Bey, yeniden toparlandı ve ada halkını toplamayı için yaşlı adacıya ricada bulundu. Bir saat sonra Vedat Bey, adanın ünlü Kuzu Limanı'nda kısa bir konuşma yaptı:

– Dostlarım, isteklerinizi öğrendim. İstekleriniz olacaktır, çünkü hakikaten istiyorsunuz. Bana ihtiyacınız yok. Şimdi gidiyorum, demokrasi oluştuğunda ve sonra olgunlaştığında yine geleceğim.

Tezahürat doruktaydı:

– Bir kahramaaaaan, Vedat Beey varmış!

Halk, Türkçe bağırarak Vedat Bey'e jest yapmıştı. Ayreten, Coot See adındaki yaşlı, Vedat Bey'e adanın altın anahtarlığını verdi. Ortam alkıştan çınliyordu. Kitleyi susturdu:

– Bu adanın tek eksiği ismi. Onu da ben koyayım isterseniz.

Halk onayladı. (Vedat Bey, ada halkının toplandığı bir saat içinde isim düşünmüştü) Vedat Bey yere uzandı ve toprağa üç kere bağdırdı:

– Ütopya Antilleri, Ütopya Antilleri, Ütopya Antilleri!

Halk ağlıyordu. Vedat Bey, ağlamıyordu. (Kendini zor tutuyordu.) Ütopya Antilleri'nin önde gelen entelleri Vedat Bey'e bol miktarda kitap hediye ettiler.

Vedat Bey, yanında kitap dolu sepet, cebinde altın anahtarlık, saçlarında tuz kokusuyla salın üstünde el saladı, güzel insanlara. İstanbul'a tek başına dönüyordu.

Halk gözden kaybolunca, Kutsi adındaki genci aradı:

– Kutsi, nasılsın genç? Ben şu an okyanustayım. Beşiktaş'ın kalecisi Mrmiç'le bi randevu ayarlarsan sevinirim. Ona Beşiktaşlılığı anlatacağım, daha da mühimi, adı epey ilgimi çekti. Sağol genç. Ha, bu arada, sandalcının cep telefonu bende kalmış. Dönüşte onu ödüllendireceğimi söylersen memnun olurum.

Vedat Bey, telefonu kapattı.

Kısa bir dalga, sandalı hoplattı.

Vedat Bey; eski, güzel, radyolu günleri hatırladı.

SONER GÜNDAY

ORÇUN'un günlüğü...

Ayfer'i aradım. Sözü dönüp dolaştırıp futboldan hiç hoşlanmıyordum ama yine aynı şey oldu yine çok heyecanlandım

14 Haziran : Bu sabah erkenden Rauf aradı, Ayfer yıllık izinden dönmüş işe başlamış.

İş, güç, kira, borç derken Ayfer'e olan aşkımı biraz unutmuşum galiba. Bütün günümü Ayfer'i düşünerek geçirdim; akşam olduğunda artık iyice aşkıttım. Teyibe romantik bi kaset koydum, evdeki bütün pencereleri ve perdeleri açtım, ışıkları kapadım, salona gidip açık duran balkon kapısının önünde dimdik durarak uzaktaki evlerin silüetlerine bakmaya başladım. Bi ara camdan kendimi kestim, görüntü süperdi. Rüzgarla birlikte uçuşan tül perdeler arasında benim heybetli figürüme ay ışığı gayet güzel düşüyor ve görkemime görkem katıyordu. Bi saat hiç kımıldamadan durdum, sonra sıklamaya başladım ve düşündüm. Ayfer beni görmüyorsa bu yaptığımın ne gereği var. Kanepeye koltuğa trip yapsam n'olur yapmasam n'olur. Hemen pencereleri kapattım, perdeleri örttüm, gidip yattım, uyudum.

15 Haziran : Öğleye doğru uyandım, Ayfer'i arayıp konuşmak istiyordum ama direk telefon açmaya da cesaretim yoktu. Aklıma bi fikir geldi, hemen eski işyerimi aradım, santraldeki kıza "Ayfer hanımı bağlar mısınız" dedim. Ayfer telefonu açar açmaz daha "Alo" demesine fırsat vermeden "Alo Raufcuğum, ben Orçun, ulan ne adamsın niye arayıp sormuyosun" diye bi giriş yaparak. Hani Rauf'u arıyordum da santraldeki kız yanlışlıkla Ayfer'i bağlamış efekti yarattım. "Alo Orçun, ben Ayfer" dedi. "Aaa Ayfer, sen

döndün mü" diyerek operasyonu başarıyla noktaladım. Gerisi çorap söküğü gibi geldi. "Nasılsın, iyi misin, vs"den sonra "Ya bi gün şirkete uğrasana, görüşelim" dedi. Karşılıklı iyi günler diledik.

16 Haziran : Bu gün şirkete uğrayacaktım ama tırstım. Ayfer'le karşılaşmaya henüz hazır değilmişim. Akşam üzeri telefon açtım. "Kusura bakma bu gün şirkete uğrayamadım, arkadaşlarla halı sahada maç yaptık, bileğim burkuldu." dedim. "Geçmiş olsun." dedi.

17 Haziran : Bu gün Ayfer'i aramadım sanki evde dinleniyomuş duygusu uyanırmaya çalıştım

18 Haziran : Bu gün de Ayfer'i aramadım.

19 Haziran : Bu gün Ayfer'i aramadım. Fakat o da beni aradı... Acaba futboldan hoşlanmıyo mu? Tabi abi kadınların büyük bi kısmı futboldan hoşlanmaz.

20 Haziran : Ayfer'i aradım. Sözü dönüp dolaştırıp futboldan hiç hoşlanmıyordum ama yine aynı şey oldu yine çok heyecanlandım ve laf öyle bi karıştı ki sanki Ayfer futboldan yarı romantik yarı ticari bir tat alıyormuş, Rauf duygusal olduğu için en çok orta sahaya önem veriyormuş ve üç beş iki düzenini savunuyormuş, benim de anne tarafım Brezilyalı olduğu için Brezilya ekolüne tuhaf ve duygusal bi bağım varmış ve Brezilya ekolünü savunuyordum gibi bi durum ortaya çıktı. Ayfer bi süre duraksadı "Kafam karıştı Orçun bunları sonra konuşalım" dedi.

21 Haziran : Bu gün eski işyerime uğradım. Kısım şefiyle karşılaşmamak için öğle tatiline denk getirdim. Rauf, Ayfer ve bi adam karşıdaki büfeye bi şeyler yemeye gidiyorlardı. Beni görünce çok sevindiler. Büfeye girdik, oturduk siparişleri verdik beni yanlarındaki adamla tanıştırdılar adı Nevzat'mış benim yerime işe aldıkları adammış. Ayfer "Nevzat çok iyi bi arkadaş, kısa zamanda çok iyi kaynaştık öyle komik fıkralar anlatıyo ki bizi hep güldürüyo, dimi Rauf" dedi hayır, bu kadarla kalsa iyi, yine sinirlenmiycem de Rauf'un "Evet çok iyi bi arkadaş" diye onaylaması ve üstüne üstlük ağzı doluyken "Yaa Nevzat şu bi Laz bi İngiliz bi Alman fıkrasını Orçun'a da anlatsana" demesi beni iyice çileden çıkardı "Gerek yok biliyorum!" diye bağırardım. Nevzat pişkin pişkin "Hangisini biliyosun bu türden en az ikiyüz üçyüz fıkra var" dedi. "Hepsini biliyorum" dedim sert bi tonla. Uzun süren bi sessizlik oldu. Bi ara Nevzat'la gözgöze geldik "Hayatımı çaldın" der gibi sert sert baktım o da "Ben nereden biliyim bilsem de ne fark eder benimde o işe ihtiyacım var" der gibi bakarak cevap verdi bakışlarımı. "Beni tanısaydın, yine benim yerime o işe girermiydin" anlamına gelen bakışlarımla uzun uzun baktım Nevzat'a, o da "Hiç farketmez, yine girerdim"der gibi cevap verdi bakışlarıyla son bir kez daha sert sert bakacak oldum, "Yeter ama şimdi tost makinesini kapıp vurucam bi tarafına" der gibi baktı Nevzat, tırstım sessizce tostumu yedim.

UMAY UMAC

Parçalanmış Çocuk Sesi - 1

Bana muhallebiciden tavuk göğsü alırsın. Belki, bana bir adres bile satın alırsın, çok paran vardır senin.

Yüzümün yarısıyla nefes alıyorum. Yüzümün yarısıyla dans ediyorum. Trene biniyorum. Ve metrolara, ve otobüslere, ve trenlere... Yüzümün yarısıyla ben birçok kez kendimi raylara attım. Yüzümün yarısıyla balkonlardan düştüm. Yüzümün yarısıyla rüzgar serptiler uyandım. Yüzümün yarısıyla düzdüm kalabalıkları. Sana dolmakalem çaldım yüzümün yarısıyla, çam ağacı koparttım. Ve yüzümün yarısıyla ben.

Mumdan benim yüzümün yarısı. Ve gölgeden çıkmış gibi, terli-salyalı. Yetimim ben, istasyonlardaki bavulları çalarım. Fırfırlı ne kadar kilot varsa, hepsini... Yüzümün yarısı öyle iste.

Pirinç işlemeli bir aynada kırıldı yüzümün diğer yarısı. Herkes uyuyordu. İstanbul'da, hicaz makamında ezan sesleri duyuluyordu. Yüzümün yarısı benim, yüzümün yarısıyla hep yarım öyküler anlatırım. Görünmeyen bile değilim. Peki sen, yarım dudaklı bir kadını öpmek ister misin... Yarım bunlar!

Elleri tutuştuğunda onların, bir iblis gibi güleceğim. Onlara kıcımlı göstereceğim. Kıcımın yansıyla güleceğim. Beni yarım bırakanlara. Taksim Parkı'nda ve beş parasız ve çıplak bırakanlara ve beni düzen polisleri, kravatlı adamlara, pezevenklere; benim yüzüm yanıma ama kalbim iki tane diyeceğim. Geliyorlar. Her şafak vakti rüyama saldırıyorlar. Başka hayatım yok ki benim. Çekilin üstümden, nefes alamıyorum birazcık acınız yok mu hayvanlar, ne faydası var ki bana saldıranın itoğlulitler kocaman bir kabusun orta yerinde çıkıp geldiler. Hey sokak orospusu dediler, senin diğer yarın da biziz. Yalan bu... İnana. Benim sevgilim her gün güller getirir bana. Aşkım der, ne güzel gülüyorsun. Cep telefonu bile var. Korkarım diye gidemiyor yanımdan. Korkarım. Ona şarkı söylüyorum.

Doğrum yok benim. Her yarım şey gibi. Ne kederli, ne de mutlu. Hiç hikayen yok mu senin. Ama dinliyorum. Biliyorum ki, yarısı ölen bir kadının son isteğini yerine getirirsin hadi, tek bir hikaye... Ama sen de bir bok değilsin işte. Bana ancak bir pislik gerekir. Bütün, pis bir adam.

Çöpcüler sabah dörtte; her yarım şeyi toplar, en işe yaramaz oyuncakları kapıya bırakırlar. Eğer o tokalara rastlamasaydım... Rastlamasaydım sana bunları yazıyor olur muydum. Düşünme, uyu. Belki bir gün kapını çalmadan geçirim. Sen de kapıyı açmak için yeniden kalkarsın. Sana tek eşyama olan pirinç aynamı gösteririm. Tabii satmamışsam eğer. Şeker hastasıyım, yüzümün yansı sık sık düşer. Çok çirkin olurum, inanamazsın. Hele regli öncesi. hele alkol almışsam. Komik aslında bütün bunlar. Ben çok gülüyorum. Hadi sen de gül. Yüzünün tamamına sür oramı, yüzümün yarısını arama.

Hadi sende Gül. Kent karla kaplandığında, benim buzdan bir yatağım olacak. Tıpkı Pamuk Prenses gibi. Üstüme basan her köpeği lanetliyeceğim. Hem de topuklarından, en ölü yerlerinden... Bir daha öldürecekim. Bir daha, bir da-

ha... Taksim Parkı'nda, reklam neonlarının ışıldattığı panoların altında... Geldiğim yeri bulsam; tekrar oraya kaçacağım.

Alevi miyim ben, Çerkez mi, Rus mu, Laz mı, Kürt mü, dönüp taş atılmayan Süryani mi, Çeçen mi, Yahudi mi... Arkadaşım oniki mum söndürecek yüzümün yarısı için. Yapma, bir mum söndüğünde bir denizci ölmüş, ya da yarım yüzü mavi bir kadın. Yarısı da...

Bana muhallebiciden tavuk göğsü alırsın. Belki, bana bir adres bile satın alırsın, çok paran vardır senin. Benim de var; tokalarımı sokağa fırlattığıma göre. Çok paran vardır senin. Belki ameliyat ettirirsin; gitsin diye yüzümün diğer yarısı da. Nerem varsa insan kalan... işte orası acıtıyor beni.

İyi şeyler bana gelmez. Kargalarla birlikte oturuyor serçeler. Uykulu, ne de uykusuz... Ne gündüz, ne de akşam. Ne sabaha karşı, ne de sen. hiçbir şeyi sevmiyorsun değil mi... Sen de benim gibisin işte. Öp beni canım, otomatik anarşistim; yüzümün yarısını. Hiç bir boktan anladığın yok... Canım, çocuk erkeğim, reçelim, karayemişim... Yüzümün yarısı Internet'te benim. Tokalarımı posta kutularına atacağım. Bir kalkabilsem ayağa, yani sabah olunca... Yani arkadaşım Sırrı hapisten çıksa... Yabancı ceviz ağacını sallayacağım. Yüzünün tamamını hazırla, bütün kuşlar havalanacak. İçlerinden "O" olan kuş mektubumu kapıp kaçacak. Gökyüzünde bir arya, "Arya Besk". Çiçeksiz, renksiz, sessiz betonların arasına düşecek. Diyecek ki; insan hayatta bir kez ölür arkadaşım. Bir kez' orgazm olur, bir kez yemek yer, bir kez güler, bir kez ülkesiz kalır, bir kez sadece bir kez aşık olur ve sadece bir kez acı çeker... Bir kez dilini konuşmak istiyor-sen, seni bekliyorum. Yüzümün yarısıyla...

O zaman anlarsın, içinden onikiye kadar say. Sonra gel al bırakamadıklarını. Nefret etmemek elinde değil. Yüzümün yarısıyla ben...

HALO İSOT VE PAPAZ MIHO YA DA DÜĞÜNLER

Altay Martı

Zenci kıvrırcığı saçları o kadar çoktu ki gören Miho'nun başında iri bir kuş yuvası var sanırdı ...

Yine yıldız kesmiş lacivert bir gökyüzü altında idik işte. Yine bir toymaydık. Havuşun ortası hariç her yer silme doluydu. Kindo çocukların ince çıgıkları, düğün sahiplerinin koşuşturması, gençlerin kendi aralarındaki teşakelleri... Her şey, herkes, her ses birbirine karışmıştı. Dört bir yana çekilen kablolarla bağlanmış ampuller insanların yüzlerine ölgün ışıklar fırlatıyordu. Birazdan davul-zurna gelecek ve ömrübillah unutulmayacak bir eğlence daha başlayacaktı.

O düğünlere yetişebildim. Masallardaki gibi kırk gün kırk gece olmasa da yedi gün yedi gece ya da üç gün üç gece süren düğünlerde bulunabildim çocukluğumda. O zamanlar henüz Allah'ın ağzımızın tadını bozmadığı zamanlardı. Kavgalar, sevinçler, sıkıntılar, ağıtlar, düğünler, taziyeler, çaresizlikler ve yaslar... Her şey olabildiğince yoğun, sert ve anlamlı yaşanırdı. Her şey paylaşılırdı.

Henüz köylülüklerini, köy geleneklerini unutmuş olanlar düğünlerini sadece davul zurnayla yaparken, hör Diyarbakırlılar, biraz daha sostiirler, bununla yetinmez bir de çalgıcı tutarlardı. Cümbüş, elektrosaz ve dümbel!.. Alın size bir çalgı grubu! Avlulara, bahçelere veya damlara konu komşudan, kahvelerden alınan tahta sandalyeler yığılır, mavi-kırmızı-sarı ampuller altında yerini alan "sanatçılar" önce ses ayarından başlarlardı hep işe: "Alo, bir-iki-üç, kontroll! Ssssel.. Ssssel.. Sssseel Ses kontroll! Ses kontroll!" Bir süre alet edevatın, hoparlörün cızırtılarıyla uğraşıldıktan sonra olabilecek en iyi ses kalitesi sağlanır ve program başlardı: "Diyarbakır dört kapi/Git bak o yâr ne yapı/Benl gördüğü zaman/Başka küçeye sapi" ya da "Mardinkapı şen olur/Dibi değlman olur/Buralarda yâr seven/Vallahı verem olur."

Tüm mahalli şarkı ve türküler bir bir okunur, ara sıra isteklere de yer verilirdi. "Pist'in ortasına kendisini atanlar huşu içerisinde çiftetelli

oyarken diğer düğün konukları da ellerine kan oturana kadar çepik çalarlardı. Eğlenmek bir yarıştı ve herkes kendi gülücüğünü başka bir yüze kondurma çabası içindeydi.

Yalnızca davul zurnanın çalındığı uzun süren düğünlerde ise delilo, çepik, çağan, esmerim ve halay oynanır, coşku bir top güllesi gibi yağardı sağa sola. Ve bu düğünler malesef birazcık erkek düğünleriydi. Civarın en iyi folklor oynayan Kürt ve Zaza oyuncularını akşamların, gecelerin ve üzerinde oynadıkları toprak ya da beton zeminin canını çıkarır, tok ve ritmik davul sesiyle kıvrak zurna ezgilerini kendi yürek kıpırtılarıyla birleştirip zikre düşmüş gibi kendilerini kaybederler ve taşlan bile lâl eden muhteşem bir gösteri yaparlardı.

Kadınlar ise daha çok gündüzleri, çeyiz sergilenirken ya da milletin hediyeleri kabul edilirken ve herhangi bir kadının "Kele ma niye burası ölü evidir, hele kalkın" demesiyle ayağa fırlayarak ve ikide bir tililili çekerek kadın halayına dururlardı: "Lorke, lorke, lorke, lorke, ez hanıma lorke/Lorke, lorke, lorke, ez hatune lorke."

Özellikle biz çocuklar için bayram havası taşıyan bir düğünlerin bir özelliği de yemekli olmasıydı. Yemekler ise bilâ kayd-ı şart hep aynıydı: Tırşik ve pilav! Üzerine ev kondurulmayı bekleyen herhangi bir temelin taşı tozu üzerine yan yana serilen çarşafalara sıra sıra tepelene yemek doldurulmuş tabaklar dizilir ve herkes yer sofrasına ç ökererek istihla kaşık sallardı. Çok değişik kokusu ve nefis bir tadı olan pilavı ve etsiz bir patlıcan yemeği olmasına rağmen bize çok lezzetli gelen tırşik'i yiye gobeğini sıvazlaya sıvazlaya bir köşeye çekilir ve güneşin bir an önce erimeye başlamasını, çok görkemli geçecek akşamın bir an önce olmasını beklemeye başlardı.

Yine böyle bir düğünde idik işte. Davul zurna henüz görünürde değildi ve velvele ayyuka çıkmıştı artık. Hacı Farho, Fırncı Bedri, Ördök Remezan, Bozo Sıdık, Kurmi Dayı ve ille de Halo Isot! Düğünlerin baş misafirleri! Nam yapmış oyuncular! Hepsi oradaydı. Sandalyelere çökmüş sessizce cigaralarını içip sıralarını bekliyorlardı. Halo Isot her zamanki gibi vakur bir yüzle yanındakilere bir şeyler anlatıyor, ara sıra da belli belirsiz gülümsüyordu. O sırada havuşun kapısında bir hareketlenme oldu. Beş-altı arkadaşıyla birlikte Papaz Miho girmişti içeriye. Düğün sahipleriyle hal hatır sorup öpüştükten sonra geçip kendisine ayrılan masaya kuruldu arkadaşlarıyla. Halo Isot tüm bu olup biteni ince bakışlarla izliyor ve rengi kaçan yüzünü zaptetmeye uğraşıyordu. Nereden çıktı bu mskilej işide?

Papaz Miho henüz onbeş-onaltı yaşlarında ama vücutça gelişkin zebellah gibi bir gençti. Zenci kıvrırcığı saçları o kadar çoktu ki gören Miho'nun başında iri bir kuş yuvası var sanırdı ve "Papaz" lakabı bu girijik saçlarından dolayı takılmıştı. En önemli özelliği çok kıvrak ve bol figürlü folklor oynamasıydı Miho'nun. Seyredenin ağzı açık kalır, her düğün sahibi mutlaka davet ederdi; o kadar ki hüneryiydi. Hem çok da gençti. İlkokulu daha yeni bitirmişti ve bir rivayete göre öğretmenleri dersleri zayıf olmasına rağmen bitirme sınavında (yirmi yıl önce ilkokullarda mezuniyet sınavı yapıldı), "Miho, kalk bize oyna da sınıfını geçirelim" diye teklifte bulunmuşlardı. İşte Halo Isot'un bozulma nedeni buydu; bu şebşe bok herifi, yavaş yavaş efsaneleşmesini bir türlü hazmedemiyordu. Eee, kolay mı! Diyarbakır surlarının önünde çekilmiş ve artık her evin, her kahvenin, her lokantanın duvarına asılmış fotoğrafta, davulun üzerine çıkmış oyuncu kim? Halo Isot! Miho ortaya çıkana dek düğünlerde en fazla izzet ikram gören kim? Halo Isot! Onun yerinde kim olsa içine sindiremez bu yeni yetme, bivıfkı genci!..

Rutto çocukların tiz seslerinden anlaşıldı ki davul zurna geliyor. Herkese bir canlılık geldi, herkes sandalyesinde biraz doğruldu. Birazdan davulun sesi duyuldu. Papaz Miho hafifçe yekindi yerinden. Ve düğün sahibi ilk oyun için milleti davet ettiğinde en önce Miho kalktı yerinden. Diğer oyuncuların da katılmasıyla delilo başladı: "Dello, dello, destane, ez kurbane vi cane". Miho halayın başındaydı. Halaybaşı deyip geçmeyin. Bir kere çok buyurgandılar ve bir o kadar da özgürdüler halayın başını çekenler. Her şeyden önemlisi halaybaşı olunmaz, hakedilir; anlamlı bir payedir. Miho ekipten kopup davul zurna etrafında olmadık figürler atarken Halo Isot oturduğu sandalyede sinirden fitil oluyor ve ikide bir gözlerini başka yere çeviriyordu. Derken delilo bitti. Papaz Miho terini sildikten sonra çok yavaş adımlarla Halo Isot'un yanına kadar geldi. Isot'un bal rengi patlak gözleri iyice irileşmeye başlamıştı. Miho, "Ustamsın, sen varken bana halaybaşı olmak düşmez" diyerek oyuna davet etti Isot'u. Bir an şaşalayan Halo Isot kahverengi papağını usulca çıkarıp masaya koyduktan sonra Miho'nun uzattığı mendili alarak sarsak adımlarla geldi ekibin başına ve komut verip halayı başlattı. Isot'un yüzüne kan gelmişti. Silme altın dişleriyle gülümseyerek halay tepiyor, elindeki mendili nazlı bir kuğu gibi sallıyordu havada. Miho da hemen onun yanında akıl almaz ritmik hareketlerle eşlik ediyordu ustasına. Altı kişilik ekip ilâh gibi oynuyorlardı. Halo Isot ikide bir ekipten kopup davulun yanına gidip

yerde av görmüş bir kartal gibi, kollarını iki yanına açarak, kâh çömeliyor, kâh havaya fırlıyordu. Ve ekibin dilinde Kürtçe, Zazaca, Türkçe türküler:

"Havar hatu havar çumo/Le gule le le gul/Suvar hatu peya çumo/Le gule le le gul/Çave mine çave reşe/Le gule le le gul/Akil sevda peya çumo/Le gule le le gul"

Halay da bitti. Kara kuru zurnacı avurtlarını şişire şişire "esmerim"e geçmişti. O sıra havuşun bir köşesine atılmış sandalyede oturan damat traş edilmeye başlandı. Kalabalıktan boğuk bir ses:

- Ki zava, ki zava! (Damat kim! Damat kim!)
- Kadri zava, heeey!
- Ki buke, ki buke! (Gelin kim, gelin kim!)
- Ayşe buke, heeey!

Sonra da zılgıtlar! Tililililil! Halo Isot iyice coşmuştu. Esmerimden sonra "Çağan" oynamaya başlamıştı ekip: "Ah le gidlye çaçano, vah le gidlye çaçano". Yine koptu halaydaki yerinden Halo Isot. Yaşlı vücudunu akıl almaz bir ustalıkla oynatarak ve boynunu leylek gibi kırarak zurnacının yanına dek geldi ve bir elini kulağına atarak zurna sesini taa beyninin ortasına dek çekmeye başladı. Diğer oyunculara çepik çalarak destekliyorlardı Isot'u. Miho ise herkesten daha fazla eşlik ediyordu alkışlarla ustasına.

Bir an gözüm bu mükemmel folklorcuların giysilerine takıldı. Eski püskü, ütüsüz gömlekler, soluk pantolonlar, bir tarafı ezilmiş ayakkabıları vardı çoğunun. Bu kadar güzel oynayan insanlar nasıl oluyor da bu kadar yoksul yaşıyorlardı?

Düğün insanın içine akarsular akıtacak kadar coşuklu geçiyordu ki birden Halo Isot olduğu yere yığıldı. En önce Miho koştı başına ve hemen içeriye seslendi: "Kolonya getirin!" Davul zurna susmuş, herkes sesini kesmişti. Miho bir-iki salladı Isot'u; bir-iki seslendi. Hayır, Halo Isot gözlerini açmıyordu. Elini kolunu kimildatmıyordu. Başına toplananlar birbirlerinin yüzüne bakıyorlardı usulca. Hepsinin de gözlerinde acı vardı. Kolonyaya filan yüzünü, boynunu oğuşturma fayda etmedi. Halo Isot! Yaşlı ve namli folklorcu ölmüştü. O sırada düğün evinde gelinin yanında bulunan karısına, Haltiya Sara'ya haber verdiler. İhtiyar bedeniyle sarsak sarsak geldi Haltiya Sara ve gelir gelmez de yerde upuzun yatan Halo Isot'un zayıf vücuduna yapıştırdı yüzünü. Sarılıp kolumaya başladı kocasını. Herkes bir adım geri çekildi. Davul sesi, zurna sesi, insan sesi yoktu artık. Zehir gibi bir geceye sadece Haltiya Sara'nın hırıltı gibi çıkan ağıdı karışıyordu: "Malamin şevitee! Malamin şevitee! (Evim yandı! Evim yandı!)

MESUT KARA

Artizler Kahvesi

"UMUDA YOLCULUK" NECMETTİN ÇOBANOĞLU

Bu projenin adı Umuda Yolculuk'tur. Filmi Şerif Gören çekecektir, bir anlaşmazlık çıkar İsviçre'li bir yönetmenin çekmesi gündeme gelir.

Umuda yolculuk filminin başarılı oyuncusu Necmettin Çobanoğlu, ofisboy olarak girdiği sinema dünyasında set işçilerinden, prodüksiyon sorumluluğuna, oyunculuktan sendika başkanlığına bir çok alanda çalışır. 1953 yılında Erzincan, Refahiye'de doğar. Çok genç yaşta İstanbul'a, halalarının yanına gelir. Çalışmak zorundadır. Bir lokantada ve yüzük taşı yapan bir atölyede kısa dönemli işçilikten sonra, eniştesinin sinemacı arkadaşı Alaattin Perveroğlu'nun yazıhanesinde ofisboy olarak çalışmaya başlar. 1967'nin sonlarıdır, o sırada bir film çekildiği için yazıhane hareketlidir. Set işçilerinden biri işi bıraktığı için patron sete de yardım etmesini söyler. Böylece haftalığı da artmıştır. Daha fazla insan tanımayla, yeni ilişkiler kurmaya başlar. Çalışkan ve dürüst olduğu için Uğur Film'e onu överler. "Beni Uğur Film'e aldılar. 3-4 yıl çalıştım, set işçisi olarak. Türkan Şoray, Hülya Koçyiğit, Fatma Girik, Cüneyt Arkın gibi oyuncuların tehlikeli sahnelerinde dublörük yaptım. Uğur Film benim için okul oldu. Çok iyi bir kadro vardı. Gani Turanlı görüntü yönetmeni, Lütfü Akad yönetmen, Erol Batıbekli ışık şefi, Duygu Sağıroğlu sanat yönetmeniydi. Sinema okulunun öğretimi görevlilerle onlar. Orada çok şey öğrendim."

Yılmaz Güney'le birkaç filmde çalışır. Ardından askerlik süresince uzak kalır sinemadan. 12 Mart dö-

nemi yaşıyor. Askerlik sonrası bir süre yine set işçisi olarak çalıştıktan sonra prodüksiyon görevlisi olarak çalışmaya başlar. Patronun asistanıdır. "Sinemayı çok seviyordum, çalıştığımız filmler ödül alıyordu, daha çok seviniyordum. Seçerek çalışıyordum. Rastlantı mı, şans mı, set işçisi olarak da, prodüksiyon görevlisi olarak da çalıştığım bütün filmler ödül aldı. 1977 yılında sinema alanında bazı örgütlenmeler içinde de görev aldım. Sinema alanında da eksiklikler vardı. Bu eksikliklerin bireysel çıkışlarla değil örgütlü bir yapıyla düzeleceğine inanıyordum. O yıl Ankara yürüyüşü yapıldı. Sonra Sine-Sen dünyaya geldi. Daha önce dernekler vardı. Set İşçileri Derneği, Oyuncular Derneği, Işıkcılar derneği gibi.. Fakat o süreç bize sendikayı dayattı. 78'in başlarında Sine-Sen kuruldu. 1979'da yönetim kurulu üyeliğine seçildim. Mali Daire başkanıydım.

Sonra 12 Eylül geldi. Biz de yargılandık, içeri girdik. İdamdan yargılandık. Türk topraklarını başka ülkelere satmaktan yargılanıyorsun. Bu ülkede doğru şeylerin yapılması için mücadele eden insanların böyle bir düşünceyle karşılaşması insanları daha çok yıpratıyor." 1981'de cezaevinden çıkar Necmettin Çobanoğlu. O sırada Güney Film'in YOL'u çekmesi gündeme gelmiştir. "Bizi çağırdılar, anlaştık. Prodüksiyon görevlisi olarak çalışıyordum. Ayvalık Cunda Adasında bir ay çalıştık. Bayram'dı projenin adı. Normal bir film süresi kadar çekim yaptıktan sonra Yılmaz abi filmi iptal etti." Yol filmi ikinci kez çekilir. İlk çekimde yönetmen Erden Kırıl'dır. Sonra filmi yeniden çekilmesi Şerif Gören'e teklif edilir. "Şerif Gören'le tekrar başladık filmi çekmeye. Ben yine Güney Film'i temsilen prodüksiyon görevlisi olarak çalışıyordum. O sırada oyunculuk gündeme geldi. Ben hiç böyle bir şey düşünmüyordum. Filmde 6 mahkum vardı. Şerif Gören, "Ömer rolünü sen oynayacaksın" dedi. Benim işim çok ağırdı. Çok zor koşullarda bir film üretiyorsun. Kabul etmek zorunda kal-

dım. Böylelikle oyunculuk serüveni başladı. Film çok başarılı olmuştu, Fransa'da altın palmye ödülünü aldı. Fakat biz o sevinçli yaşayamadık. Film 12 Eylül'de yasaklanmıştı, izleyemedik. Yol filminde kötü bir kaza geçirdim, Urfa'da. Finalde bir sahne vardı. At üstündeydim, önüme iki çocuk çıktı. Onları ezmek için, duvara çarptım. Düşerken çiftte yedim, beyin ameliyatı oldum. Filme bir süre ara verildi. Şu anda kafamda bir delik var."

1983 yılında TRT'de prodüksiyon görevlisi olarak çalışmaya başlar. Kartallar Yüksek Uçar, Yarın Artık Bugündür, Yalancı Dünya, Sönmüş cak gibi dizilerde çalışır. "Sonra Şerif Gören'in Katircılar filminde üç katircıdan birini oynadım, Kadir İnanır ve Halil Ergün'la. Aslında ben kaçırıyordum oyunculuktan. Aktörlük yaptığım zaman ona göre koşulların olması gerekiyor. Ekonomik sorunların olmayacak. Uzak duruyordum, Şerif Gören dayatınca oynamak zorunda kaldım. Hoş bir film. Sonra başka bir teklif geldi. Film İsviçre'de çekilecekti. O sıralar yurtdışına çıkışım yasaktı, dava sonuçlanmadığı için. Daha önce de Danimarka'dan çok güzel bir teklif gelmişti. Maalesef hemşerim Yıldırım Akbulut'un Başbakan olduğu sırada çıkış izni vermediler. Hayatımda ilk defa büyük bir para da alacaktım. Bu yeni teklif için başvurduğumda 'tamam çıkabilirsin' dediler. Yönetmen buraya geldi."

Bu projenin adı Umuda Yolculuk'tur. Filmi Şerif Gören çekecektir, bir anlaşmazlık çıkar İsviçre'li bir yönetmenin çekmesi gündeme gelir. Bir de filmi sesli çekmeye karar verdiklerinde Necmettin Çobanoğlu ayrılmak ister. Çünkü buna hazır olmadığını düşünüyordur. "Sesli çekim koşullarının çok zor olduğunu biliyordum. O role ihanet ederim diye ayrılmak istedim. Yönetmen 'Sen oynamazsan ben de filmi çekmem' dedi. Çok çalıştım, çok uğraştım benden dolayı bir aksaklık olmaması için. Hoş bir film çıktı ortaya. Yaşanmış bir olaydı. Film Amerika'da En İyi Yabancı Film Oscar'ını aldı. O sevinçli de yaşayamadım. Amerika'ya gitmem gerekiyordu, masrafları devlet karşılamadığı için gidemedim." Umuda Yolculuk'tan sonra Yaman Okay ve Tuncel Kurtiz'le birlikte Almanlarla ZDF'nin çektiği bir filmde oynar.

1992 yılında sendika davasından beraat eder. Sine-Sen yeniden açılır. İki dönemdir sendikanın genel başkanlığını yapıyordur. Bu arada bazı filmlerde çalışır. En son Kadir Sözen'in Kış Çiçeği filminde genel koordinatörlük yapar. 1982 yılında evlenmiştir. 83 ve 84 doğumlu iki kızı vardır. Dilan ve Dicle. Dilan'ın nüfus kağıdını 5 yıl sonra alabilirler isminden dolayı.

Şeyedi YORUM

"ŞEYEDİ'LER VE YORUM'LARI"

CAN BARSLAN

TANIMLANAMAYAN HAMDULLAH OLAYLARI

"1. Bölüm - Teyzeciğim, sana baba diye bllir miyim?.."

Böyle bir soruya muhatap olduğunuzda normal olarak ilk düşüneceğiniz şey, bir salakla karşı karşıya bulunduğunuzdur... Oysa yanılıyorsunuz... Şuna inanmanızı isterim arkadaşlar... Bu dünyada 220 voltluk elektrika kımını 12 volta düşüren bir adaptör kadar değerimiz yoktur... Yazdan kuruttuğunuz kayısı çekirdeğini bir parça pımaş borusuyla ya da herhangi bir medya kuruluşundaki murahhas üyenin kafasıyla kırmanız, o çekirdekten çıkan bademin değerini etkilemez... Zamandan korkmaya gerek yok... Lavaboya düşen saçlar ne kadar artıyorsa yaşama o kadar bağlanıyoruz demektir... Siz hiç kullanmadan önce çalkalamanız gereken bir şişeye bakıp da "küderim" dediniz mi?.. Bi deyin bakalım nolucak?..

"2. Bölüm - Ne yersen ye asit yapar ağzında..."

Gündemimizde tanımlanamayan bir Hamdullah olayımız var... 20 adet kokusuz sivrisinek kovucu tableten 16'ncısı olan görgü tanığı şunları anlatıyor... "Hamdullah minyon yapılı narin bir çocuktur... Başlangıçta herkes onu yolunu kaybetmiş bir ünlem işareti zannetmişse de çok geçmeden Erozyonla Mücadele Derneğinde çalışan bir Anteroz(*) olduğu anlaşılmıştı... Tabii ki bu da yanlış... Hamdullah'ın ilk göze çarpan özelliği çok silik, ama o derecede de bilgili birisi olduğuydu... Bu silik tavrı otuzbeş yaşlarına kadar sürdü, ondan sonra da devam etti... Öyle ki, çirliçiplak ve ereksiyon durumundayken, bir aile çay bahçesine girer, yine de kimsenin dikkatini çekmezdi... Sulu köfte... Fakat bilgi konusunda bir deriydi... Ömrü boyunca onu hiç kimse arasına almadığı için tek başına kitap our, kütüphanelerde kütüpdü... Hamdullah'ın bu durumu nihayet Brezilyalı Hoca Lazaroni'nin dikkatini çekmiş ve oradan geçerken şoförüne arabayı durdurmasını söyleyerek, onu aşağılayan diğer insanlara sitem etmiştir... Fakat tabii ki biz bunu hiç umurba madık ve zavallı Hamdullah'a eziyet etmeyi sürdürdük..." diye devam ediyor ve ekliyor...

"3. Bölüm - Çıtır Kızlar Uzayda"

"... Evet... Eziyet ettik... Fakat o bize engin bilgisi ve hoşgörüsüyle çok sabırlı davrandı... Bize bilmediğimiz birçok şey öğretti... Gofretin neden yapıldığını ya da teksir kağıdının şeyini açıkladı... Fakat biz adam mıydık?.. Hayır!.. Onunla gene alay ettik ve bir isim taktık... Bu isim ne mi?.. Hamiş...(*) Hamdullah'a taktığımız bu isimden sonra onu bir daha hiç görmedik... Akıbetini bilemiyoruz..."

Hamış 1 : (*) Anteroz : Anti erozyon

Hamış 2 : (*) Hamdullah'ın Hamiş adından sonra edebiyat işine atıldığı ve yazılarda açıklayıcı dipnot olarak çalışmaya başladığı sanılıyor...

Ortada katliam gibi bir gerçek varken niye sayılarla, ayrıntılarla uğraşıyorsun, demeyin. Bu, millet olarak üzerimizden hâlâ silemediğimiz bir lekedir.

Şehit ve kahraman Enver Paşa'nın 74 yıllık hasreti bitti. Paşa'nın naaşı artık ait olduğu yerde. O bize aittir, hem de başka pek az siyaset adamına nasip olacak kadar, bu toprakların evladıdır. Çünkü o ve onun gibilerin yarattığı, geliştirdiği siyasi davranış tarzları ve tezgahçı, komplocu, canice yönetim anlayışı, onlardan miras pek çok şey hayatımızı karartıyor.

Enver paşa, öncelikle, "hürriyet" şiarının kötüye kullanılmasının mimarı olan siyasi kadronun önde gelen birkaç isminden biridir. Batı özentili tahakkümcü yönetim geleceğini kurumsallaştıran İttihat ve Terakki'nin siyasi-askeri cengaveridir. İttihatçı yönetimler, Osmanlı'nın "aslolan devlet" ilkesini, "aslolan devlete elkoyandır" haline getirmişler ve siyasi muhaliflerini sokaklarda vurdurmayı sevimli bir iş görme yöntemi olarak benimsemişlerdir. Özgür Gündem gazetesini bombalayan, insanları kaçırıp orada burada öldüren, yok eden "görevliler"i İttihatçıların mirası saymak yanlış olmaz.

İttihatçıların yönetim anlayışı hemen hemen aynen, Cumhuriyet'ten sonra da sürdü. Devletin sahipleri olma iddiasındakiler, kendilerini tehdit ettiğini düşündükleri her şeyi ortadan kaldırmakta tereddüt etmediler. Bugünkü durumumuz malum.

Enver Paşa, savaş maceralarında yüzbinlerce insanın kırılmasının sorumlusudur. Sarıkamış olayı, kendine kumandan ve devlet adamı diyen sorumsuz, açimasız kişilerin yüzbin dolayında insanı gözünü kırpmadan feda ettiği bir facia olarak tarihte yerini aldı. İşimize gelmeyen şeyleri hatırlamak istemediğimizden ve özellikle Sarıkamış'ın tek suçlusu devlet olduğundan bu olay yeterince ve gereğince anılmaz. Madem Enver Paşa geldi, bundan böyle hep hatırlatacağım.

Enver Paşa, millet olarak üzerimizde leke bırakmış en büyük facianın, Ermeni katliamının da baş sorumlularındandır. Ermeni-

ler genellikle abartarak, 1,5-2 milyon kişinin sistemli olarak öldürüldüğünü ileri sürüyorlar. Bizim devlet yetkilileriye, "Canım, bazı kazalar olmuş," diyerek, ölenlerin sayısını "birkaç yüzünü geçmez" diye veriyor. Ben gerçek rakamın yedi-sekiz yüz bin dolayında olduğunda, bunların bir bölümünün düpedüz evlerinden alınıp götürülerek, bir bölümünün mahalleleri basılarak sistemli olarak öldürüldüğüne inanıyorum. Bir bölümü de, Kürtlerin çoğunun hatırlamak istemediği gibi, hakikaten teçhir sırasında uğradıkları soygun saldırılarında hayatını kaybetmiş. İnsanlık dışı koşullarda onca yolu itile kakıla yürümek zorunda bırakılan, aç kalan, hastalanan insanlar da kayıplara eklenince, ortaya gerçek bir felaket tablosu çıkmış.

Ortada katliam gibi bir gerçek varken niye sayılarla, ayrıntılarla uğraşıyorsun, demeyin. Bu, millet olarak üzerimizden hâlâ silemediğimiz bir lekedir. Son yılların fanatik milliyetçilik modası elbette bu işlerin lafının bile edilmesini engelliyor, ama günün birinde, "memleketini ve milletini sevdiğini" sık sık

tekrarlayarak hem memleketin hem de milletin canına okuyan namussuzlara rağmen, bu lekeden kurtulacağız.

Sakin olaki, kimse çıkıp, "Ermeni silahlı örgütleri az mı insan öldürdü?" yahut "Rus birlikleriyle beraber gelen Ermeni askerler zulüm yapmadı mı?" demesin. Yaptılar. Ama hiçbir şey, devletin -isyan etmiş bile olsalar- kendi yurttaşlarını sistemli olarak, kitlesel halde katletmesiyle bir tutulamaz. Devlet, insan öldürmeyi kendisine tanıtmış doğal bir hak, bir yönetim zarureti gibi göremez.

Ama bazı ülkelerde görür. Bazı devlet yöneticileri böyle bir anlayışı kaba kuvvetle, terörle yerleştirmişlerdir. 74 yıllık hasretten sonra kucaklaştığımız Enver Paşa, bunlardan biridir. Hem de haslarından.

Son olarak şu "hasret" mevzuuna da dokunayım. Adam niçin oralardaydı? Orada ne arıyordu? Haydi, üç hilalli bayrakları kaldırıp kurt işareti yaparak haykırın: "Türk dünyasını kurtarmaya çalışıyordu." Güzel. Pekî, oralarda bulunmayı o sırada kendi mi seçmişti?

Ben söyleyeyim: Çünkü Anadolu'ya gelmiyordu. Çünkü Mustafa Kemal kendine başlıca rakip gördüğü bu adamı kontrolü altındaki topraklara sokmuyordu. Zaten sonra İttihatçıların birlikte davranarak bir rakip siyasi odak yaratabilecek olanlarını bir-iki hamlede temizledi, biliyorsunuz.

Biliyor musunuz? Yahü, bir şeyler bilin, n'olur...

Kesim

Gözlerimi bir balığa onu tutma denizlerinde

Gözlerimi bir balığa

Bir balık ellerimde

Balıktan bir göz ellerimde

Kirpiksiz, tuzlu, diri

Bakışları günlerce.

Şiir: Edip CANSEVER - Ender ÖZKARAHAN

YAPAMAM DİYE BİR ŞEY YOKTUR

Stroud, avlunun bir köşesinden rüzgarın duvarı aşırıp içeriye savurduğu gazete kağıtlarını ve kırık dalları seyretmedeydi. Birden, büyükçe bir serçenin telaş içinde kanat çırpışını görür.

Orhan Veli'nin "İçerde" adlı şiirini ne zaman okusam hücrelerinde oturan bir tutuklu gelir gözümün önüne. Oysa, şiirdeki üç dize bir odanın içindeki insanı da anlatıyor olabilir:

*Pencere, en iyisi pencere,
Geçen kuşları görürsün hiç olmazsa,
Dört duvarı göreceğine.*

Kocası Julius ile birlikte "Rus casusu" olmak suçundan ölüme mahkum edilen Ethel Rosenberg, Sing Sing hapishanesinde yazdığı 20 Mayıs 1951 tarihli mektuba şöyle başlar: "Bugün öyle canım sıkılıyor ki, kime başvuracağım, içimi nasıl rahatlatacağımı bilemiyorum. Yağmur, öğleden sonra hiç dinmedi, bahçenin ağzında sandalyeme oturdum, bilmediğim bir yerlede açan çiçeklerin kokusunu içtim, daha önce attığım ekmeğin kırıklarını umursamazlıkla gırtlamağam islah kırılganlığı izledim."

Hapishane ve kuş denildiğinde unutulmaması gereken insan Robert Stroud'dur. 1909 yılının Ocak ayında kız arkadaşası Kitty O'Brien'i dövüp, kolyesini alan Charlie Dahmer'i öldüren Robert Stroud oniki yıl hapse mahkum olduğunda ondokuz yaşındadır. Mc Neil adasındaki hapishaneye gönderilen mahkum üç yıl sonra ilk kez dışarı çıkarılarak unutamayacağı bir vapur yolculuğu sonrasında Kansas eyaleti'nin Leavenworth kentinde yeni yapılan bir hapishaneye gönderilir. Kalem taşımanın suç sayıldığı hapishane onbeş metre yüksekliğindeki duvarlarıyla ünlenmişti ve gardiyanların "duvar görmekten bıktım" diyerek istifa etmeleri yönetim için sıradan bir olaydı!..

Evi terk eden babası tarafından bir kez olsun yanağı okşanmayan Stroud, annesi Elisabeth'e yazdığı bir mektubun sonuna eklediği dizelerde duygularını açığa vurur:

*Yorgunum, hayat kasvetli
Dünya donuk ve boş
Yalnızım, ah.. çok yalnızım
Düşünecek, sevecek kimsem yok
Çıldırılacak ıstırap içinde
Dünya benden yüz çevirmiş
Gözler kapalı şefkat yok olmuş
Dünün arkadaşı olan benim için.*

Leavenworth'daki hava Atlanta hapishanesinde bir tutukluyu döverek öldüren Andrew F. Turner adlı gardiyanın gelmesiyle daha da gerginleşir. Turner, bir akşam yemeğinde arkadaşlarıyla konuşan mahkuma seslenir: "Ver numaranı"... Hapishane kurallarına göre yemek sırasında konuşmak yasaktı. Copunu koltuğunun altına sıkıştıran gardiyan elindeki deftere verilen yanıtı yazar: "Stroud, 8154".

Robert Stroud, bir gardiyan aracılığıyla Turner'e kardeşi Marküs ziyarete gelinceye kadar kendisini yönetime rapor et-

memesini rica eder. Disiplin cezası alırsa yıllardır ayrı kaldığı kardeşi Marküs'ü görmeye olanağını kaybedecektir. Gardiyan Turner'den şu yanıtı getirir: "Raporu geciktirebilirim ama geciktirmeyeceğim."

Bir pazar günü, 1100 mahkumun öğle yemeği yediği salonda bando "Cennet" adlı şarkıyı çalarken Robert Stroud masasından kalkarak Turner'in karşısında dikilir. Aralarında geçen kısa konuşma anında Turner copuyla Stroud'a vurmak ister. Boğuşma sırasında gardiyan yere yığılırken Stroud ayakta kalır... Sol elindeki bıçaktan kan damlamaktadır.

Dört yıl süren mahkeme sonrasında Polis Müdürü O.L. Wood tarafından gazetelere idam sehpası malzemesi için açık arttırma ilanları verilir. Stroud'un aleyhine tanıklık yapan mahkumlar "gerçeği, yalnızca gerçeği" söyleyeceklerine dair yemin etmeden önce Cumhurbaşkanı'nın imzasını taşıyan af teskerelerini ellerinde sıkıca tutuyorlardı!.. Stroud, hücredeki pencereden idam sehpasının kurulmasını seyretmiş, kum torbasıyla yapılan denemeleri izlemişti. Marangoza birkaç basamaklı merdivenin korkuluklarını neden zımparalandığını sorduğunda alaycı bir yanıt almıştı: "Eline kıymık batmasın diye"...

1920 yılının Nisan ayında Kansas'a dönmekte olan göçmen kuşlar hapishane avlusundaki darağacına tünemiş, üstüne dışkılarıyla beyaz lekeler yapıyorlar. Cumhurbaşkanı Woodrow Wilson'un eşi tarafından Robert Stroud'un annesi Elizabeth'e Beyaz Saray'da uzatılan idam kağıdına elyazısıyla şunlar yazılıydı. "Müebbet hapse çevrildi. W.W."

Aynı yılın Haziran ayında Kansas'ın ünlü fırtınalarından biri boy gösterir. Stroud, avlunun bir köşesinden rüzgarın duvarı aşırıp içeriye savurduğu gazete kağıtlarını ve kırık dalları seyretmedeydi. Birden, büyükçe bir serçenin telaş içinde kanat çırpışını görür. O yöne doğru yürürken ise bir dal parçasının altındaki parçalanmış kuş yuvasındaki dört yavruyu fark eder. Serçeleri mendiline saran Stroud hücrelerine dönünce ampulde ısıttığı çoraplarla yavruları sarar. Akşam yemeğini yerken yavru serçeler ağızlarını açarak cıvılamaya başlar. Kuşlar hakkında hiçbir bilgisi olmayan Stroud, ekmeğin parçalarını sebze çorbasına batırarak yavruları beslemeye başlar. Ekmeğin bittiğini görünce yer döşemesindeki çatlağın başına oturur ve hamam böceklerini yakalamaya koyulur. Ertesi gün, yuva olarak yaptığı karton kutunun içinde bir yavrunun tek ayağı üstünde zorla hareket ettiğini gözlemler. Serçenin kırık ayağını iplik ile bir kibritle çöpmeye saran Robert Stroud böylelikle Ornitolog, yani Kuşbilimcisi olma yolunda ilk adımını da atar.

İlkokul üçüncü sınıfa kadar okuyan Stroud, hapishanenin kütüphanesinden kuşçuluk hakkında kitaplar okumaya başlayınca bir kafes yapmaya karar verir. Dört paket sigara karşılığında aldığı bir sabun sandığının çivilerini dişleriyle söker ve traş bıçağıyla da kafesin çitalarını hazırlar. 1925 yılına gelindiğinde Hapishane Müdürü'nün yardımıyla elliüç kanarya yetiştirmeye başlar. Kuşlar hakkındaki denemeleri ise Roller Canary Journal adındaki dergide yayınlanmaktadır. Geçen zaman içerisinde matematik ve hukuk ile de ilgilenen Stroud Fransızca'yı öğrenmekle de kalmayıp Paris anlaşması hükümlerine göre evlenmeyi aklına koymuştu. 1803'de imzalanan bu anlaşmaya göre içinde Kansas Eyaleti'nde barındıran Louisi-

ana'da Fransız idaresi altındayken sahip olunan bazı haklar korunacaktı. Bir erkek ve bir kadın yazılı olarak evli olduklarını ilan ederlerse geçerli sayılacaktı.

Della May Jones, kanarya tutkunu dul bir kadındı. Dergilerden Robert Stroud'un birincilik ödülü kazanan yazılarını takip ediyor, kendisinin avludan bahsettiğine göre büyük bir evde oturan profesör olduğunu sanıyordu. Jones, kanaryaları anlatan yazıların katılabileceği bir yarışmanın ikincilik ödülü olarak "Green Sally" adındaki kanaryasını vermeyi önerir. Dergide ikinciliği kazananın Robert Stroud olduğunu okuyunca çok sevinir. Ama, "Posta Kutusu 7, Leavenworth, Kansas" adresi çok değer verdiği kuşunu göndermeye uygun değildi. Yazmış olduğu mektupta Stroud'dan ödülünü gönderebileceği başka bir adres ister. Yanıt olarak gelen mektubu eline alınca dul kadın ömründeki en büyük şaşkınlığı yaşar: "Leavenworth Hapishanesi".

Robert Stroud, bir görüşme gününde Della May Jones'e evlenmeyi teklif eder. 22 Ekim 1933'de yayınlanan evlenme

ne kavuşacağı umuduyla affedileceği günü beklemekteydi.

Kuşlarla ilgili bilgilerini topladığı kitabı 1943'de Webb yayınevi tarafından basılan Stroud, hapishanedeki mahkumların iyi kullanıldığı takdirde çok yararlı şeyler yapabileceklerini anlatan yeni bir kitap yazmaya başlar. Hapishane yöneticileri yazılmakta olan kitabı kardeşine göndermesine karşı çıkarlar ve geri verirler. Stroud, bunun üzerine kitabın kaybolmasından korkarak Temyiz Mahkemesi'ne yaptığı bir başvuruya yeni çalışmasından bölümler koyarak dış dünyanın kitaptan haberdar olmasını sağlar. 1951 yılına gelindiğinde gardiyanlar ilaç içerek intihar etmek isteyen Stroud'u son anda kurtarırlar. Hapishanenin revirinde kendine gelen Stroud, midesinin yılanması sırasında yutmuş olduğu borunun bulunmasına çok üzülür. Ölümü halinde kendisine otopsi yapılacağını çok iyi biliyordu. Yutmuş olduğu borunun içindeki kağıt parçasında kitabının savcılık tarafından hukukçu bir arkadaşına gönderilmesini vaziyet ediyordu!..

1956'da iyice yaşlanmış olan Stroud'a

muavakelesi Hapishane müdürlerini çok kızdırır. Kuşların bakımı için gerekli olan malzemeleri zor temin edebiliyor ve kendisine danışmadığına kızan annesinden de eskisi gibi yardım gelmiyordu. Baskılara dört yıl göğüs geren Stroud, 22 Nisan 1937'de hapishaneye yeni tayin edilen müdürün kararıyla yıkılır: "Della May Jones ile mektuplaşmanız yasaktır"... Ve, o günden sonra karısından bir daha hiçbir haber alamaz!

15 Aralık 1942, Salı günü, saatler sabahın 5'ini gösterirken Robert Stroud hücre kapısının açılmasıyla uyanır: "Kusura bakma ahab, gidiyoruz"... Kitaplarını, mikroskobunu ve kuşların otopsisinde kullandığı diğer araçları yanına almasına izin verilmeyen Stroud, ellerine kelepçe takılmadan önce hasta bir kuşuna ilacını vermeyi başarır.

İkinci Dünya Savaşı'nın en kızgın günleri olduğu için San Francisco kenti Japonların hava saldırısı tehlikesine karşı karartılmıştı. Robert Stroud, kendisini Alcatraz adasındaki ünlü hapishaneye getirecek motora bindiğinde başını yukarıya kaldırır... Yüzlerce martı çığlık atarak uçuşmaktaydı. Amerika'yı gelenleri New York kentindeki Beldoe adasında bulunan Özgürlük Anıtı karşılar. Robert Stroud ise Amerika'nın arka bahçesinde bulunan Alcatraz adasındaki hapishanede özgürlüğü-

öğrencilerin hazırladığı ve kuş resimlerinden oluşan bir albüm gönderilir. Stroud'un almasına izin verilmeyen albümün üstünde şu yazılıydı: "Yapamam diye bir şey yoktur."

Robert Stroud'un kardeşi "Büyük Marküs" adıyla oldukça ünlenmişti. Vodvil Kumpanyasında ellerini kelepçeye vuruyor, ayaklarını zincirlerle bağlatıyor ve üstüne de deli gömleği giyiyordu. İzleyicilerin şaşkın bakışları altında tüm bunlardan kurtulan Marküs, kazandığı paraları ağabeyisinin özgürlüğe kavuşması yolunda harcıyordu.

Yaşantısını tek kişilik bir hücrede geçiren Ornitolog Robert Stroud'un göğüs kafesindeki can kuşu 74 yaşına geldiğinde, 1964 yılında özgürlüğe uçar. Okumuş olduğu kitapların birinde kuşların kafeslerine kum ile karıştırılmış talaş serpilmesi öneriliyordu. Kum elde edilebilirdi ama talaş bulması çok zordu. Hücrelerini temizleyen işçi avludaki çatlaklardan birinde bir paket bulacağını söyler. Havalandırmaya çıkan Stroud, söylenen yerde içi talaş dolu bir paket bulunca çok sevinir. Hücrelerine dönünce talaş kum ile karıştırıp kafeslere serpiştirir. Torbanın içinden çıkan kağıtta talaşın, Robert Stroud adlı mahkum için kurulan idam sehpasının kerestelerinden çıkan talaş olduğu ve hatıra olarak saklandığı yazılıydı!..

DÜŞKOVALAYAN

Atilla Atalay

SICAĞI SICAĞINA

Üşüştük, deli çığlıklarla bağıyor, arabayı bir taraflarından tutup çekiştiriyor, içindekileri kurtarmak için camlarını tekmiyor, kapıların ek yerlerine taşlarla vuruyorduk. Bu sırada ben arabanın içine dikkatle bakmamaya çalışıyordum, ama... Üçe kadar sayıp, hep birlikte arabayı ters çevirecektik. "Üç" dendiğinde arabanın içinde cansız bir elin öylesine devrildiğini gördüm.

Gece... Dolunay mı o, birisi yüzüme pili bitmekte olan fener mi tutuyor? Demin bir koro çığlık çığlığa "biir ikii üüüüç" diye bağıyordu. Herşey birden döndü sonra, küçük kristal parçalar yağdı üstüme, ağzım burnum, gözlerimin arası hep onlarla dolu sanki. Benzin kokuyor, bi de vanilya galiba. Demin üçe kadar sayıp her şeyi tepetaklak ettiklerinde vanilya kokan minik bir sarı çam sallandı üzerime... Sis niye ki? Demin sis felan yoktu. Yoktu... Ben var mıyım peki? Saçma! Varım. Kaza oldu. Araba ters döndü, üçe kadar sayıp düzeltiyordu, şimdi arabanın yanında yerde yatıyorum. Bir iki üç beş altı yedi sekiz. 1963 yılında Kasımpaşa Asker Hastanesi'nde doğdum. Daha sonra sırasıyla Yeşilyuva İlkokulu, Basınköy Ortaokulu Yeşilköy Lisesi ve İTÜ'yu bitirdim. Yayınlanmış altı kitabım var, orta derecede İngilizce biliyorum. Demin sekize kadar sayarken, arada dördü bilerek atlardım, bilincim yerinde.

Sis kalktı. Yanımda biri daha var, uzanmış yatıyor. O'na birisi "bu kaç" diye sordu. Bana sorduklarında "Pi" diycem, "pi sayısı". Ama soran eden felan yok. İki şık var. Ya ben çok ağır yaralıyım, herifler beni defterden sildi, kurtulabilecek gibi olan öbürüyle uğraşıyorlar; ya da kaale alınmıyacak kadar hafif atlattım, şok geçiriyorum. Üç, öldüm. Dört karabasan görüyorum. Beş... Beşinci alternatif olarak "Bu bir kamera şakası" gibi bir bayağılığa düşmek istemiyorum. Ama diyelim ki ölmüşüm, o zaman bu kadar bayağı bir espiriyi yapıp yapmamış olmam farketmez. Rahat oluyum anasını satıyım. Peki ama lan, hakaten de anlatılmaz bi rahatlık var üstümde. Hiçbir yerim acımıyor. Tabi abi, endofrin olayı. Böyle kaza anlarında felan vücut, bünyesindeki doğal morfini bırakıyo, sen o an hiç bişey hissetmiyorsun. Böyle şeylerden anlamam, narkotikle işim olmaz ama vücut makinesi hakkaden "iyi mal bulmuş", kaza oldu olalı

epey bir zaman oldu, ben hâlâ hiç bişey hissetmiyorum... Ya da öldüm.

"Gastacılar" geldi. Bitanesi ehliyetten alınma fotoğraf peşinde. Polisle birlikte yanımda yatanın ceplerini karıştırıyorlar. İnsan öldükten sonra, yani eğer ölmüşsem, bi vasiyette bulunabilir mi? Ben bi trafik kazasında öldüğümde ehliyetimden alınmış bir fotoğrafla herhangi bir gazetenin üçüncü sayfasında çıkmak istemiyorum. "Ölüm-Minibüsü, Azrail Kavşağı, Boğaz Sefası Kanlı Bitti, Trafik Canavarı Çobançeşme'ye Pusu Kurmuştu" başlıklarının altına gömmesinler beni... Elinde ehliyetle dikilip duran gastacının bileğine aniden yapışp kan revan içinde "Ne gün çıkacak abi, hangi gasta, haa abi haa!" diye bağırsam, herife inme indirebilir miyim acaba? Dört yıl önce bir kış günü, TEM'de karıştığım yirmi araçlık zincirleme trafik kazasından sonra Sabah Gazetesi "Türkiye'nin ilk Avrupalı Kazası" başlığını attığından beri, daha "post-modern" bir gazete başlığı göremedim. Başlayan otoyol kazalarıyla Avrupalılaştığımız için ufaktan sevinen bi hali vardı o başlığın. Dergiden bir arkadaşım benle dalga geçerek, "Herkes kismet olmaz oğlum. Ya Ankara-Istanbul yolunun 48. kilometresi Azapderesi Mevkii'nde, senin yönetimindeki araç, karşı istikametten gelen Mümin Öztürk yönetimindeki tomruk yüklü bir kamyonla çarpışsaydı... Alaturka bi kazaya karışmış olurdu. Ama şimdi, bi Avrupalı sayılırsın" demişti.

Tamam işte, her şeyi hatırlıyorum. "Avrupalı kaza" bile kare kare gözümün önünden geçti. Ama şimdi bu... Burdaki nasıl oldu? Yanımda yatan kim? Ya bensem. Ruhum dışıma çıkmıştı belki. Yok yaa. Bi kere ruh vanilya kokusu duymaz. İkincisi benim yaşamım "Avrupalı trafik kazasından" ibaret diil ki. Yani, eğer ölürken insanın yaşamı "film şeridi gibi" kare kare gözünün önünden geçiyorsa, daha bir yığın görüntü olması gerekirdi. En azından bi çift mavi

göz gelirdi, "güllerin içinden" duyurdum, Ayşecik masal anlatırdı, diplomamı duvara asardım, bisikletle dolaşırken yüzüme söğüt dalları çarpardı...

Tabii ya. Şimdi durup dururken ben niye ardarda sıraladım bu görüntüleri. Böyle bişey heralde. Bi nevi geçip gitti işte söz konusu film şeridi. E abi kaldırınsınlar o zaman beni burdan, yani ordan. Gastacılar malzeme etmeyin insanı. Gerçi mana aleminden doğru bunlar beni entere etmez ama, yani, arkadaşlarım, ailem felan... Kendi tanıdıklarınızın resmini ööle düşünün... Gerçi, ben üzülmezdim artık. Birine üzölmeye vakit kalmadan bir başkası gidiyordu trafik kazasında. Gazetelere bakmaz, cenazelerine bile gitmez olmuştum. Bir yere gitmişler eninde sonunda döneceklermiş gibiydi. İzin, tatil, ne bileyim, öyle yani... Ya da bana öyle geliyordu. Üzölmüyorum, atlatıyorum, geçip gidiyolar sanıyordum...

Önümde giden araba, önce sağ yanından kıvılcımlar çıkarak çelik bariyerlere sürtmeye başladı. Ardından, sol tekerlekleri üzerinde havalanıp yolun ortasına doğru, yanlamasına taklalar atarak tersi dönük biçimde bankete düşüp kaldı. Her şey, birkaç tok metal sesi, cam patlamaları ve ne olduğunu anlayamadığım, tuhaf cıyırtıların eşliğinde birkaç saniyede olup bitti. İnip koştum. Birileri, birileri daha... Üşüştük, deli çığlıklarla bağıyor, arabayı bir taraflarından tutup çekiştiriyor, içindekileri kurtarmak için camlarını tekmiyor, kapıların ek yerlerine taşlarla vuruyorduk. Bu sırada ben arabanın içine dikkatle bakmamaya çalışıyordum, ama... Üçe kadar sayıp, hep birlikte arabayı ters çevirecektik. "Üç" dendiğinde arabanın içinde cansız bir elin öylesine devrildiğini gördüm. O elin yüzleri gelip gitti gözümün önüne... Lisedeyken, zifir gözlü bir kız çocuğu, hastahane, formaldehit kokusu, kurşun tabut, geçen yıl, kainatın en haşarı arkadaşım Mert, Antalya yolu, son çektiği resimler, masamda unuttuğu şiir notları, birkaç gün önce Ahmet Abi sonra, telefonda tarafımdan işletildiğine kızgın, uzak bir ses... Gidemediğim cenazeler, "bir işe yaramaz" diye sustuklarım, insanı sinir eden, hesapta aldırıışsızlığım...

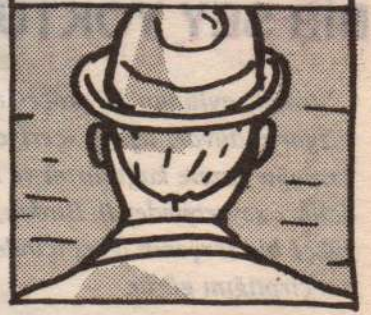
En son, araba dönüyordu işte. Elimde, kaza geçiren arabadan, vanilya kokan bir süs çamı, yüzüme şişe suyu dökmekte olan adama, "kusura bakmayın bu kadar şeyin arasında bi de benimle uğraştınız" diyebilirdim. O da kan görünce bayılmış. Hayrettir, bu sefer olmamış. Kendimi kaybettiğimde beni de yanına serdikleri kazazede bi arabayla hastaneye yollamışlar, ama "gidiciymiş". Arabama binerken, "Bana bak takma kafana haa" dedi. "Yok ööle bişey" dedim.

tuncer erdem

uzaklardan gelecek,

bekle.

elinde valizlerle...

topuklarını göm kumlara

tuz kokusunu izle.

uçan balıklar,

kabukluların sonsuz çığlığı,

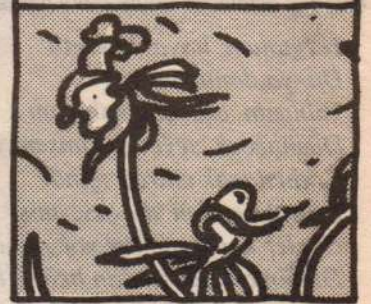
ensekökünde ağır bir sızı.

ama dikkat!

ışık bir şeye dokundu

uzaklardan gelerek.

eline...

"Hello Dolly"i Söylerken Bile Asi Bir Duruşu Vardı"

HALİL TURHANLI

1950'lerin sonlarında Brecht-Weill ikilisinin "Üç Kuruşluk Opera"sından "Mack The Knife" adlı parçayı yorumlayarak üslub paletini zenginleştirdi.

Bildiğim kadarıyla; onca radyoya karşın bir "oldies" istasyonu yok. Hani şöyle günde bir-iki saat Elvis, ardından yine bir-iki saat Motown klasikleri dinleyebileceğimiz ve bu soy programların günboyu birbirine eklenerek sürekli akış içinde olacağı bir radyodan söz ediyorum. Bu nedenle, genç kuşakların Bobby Darin'i hiç dinlememiş, hatta adını dahi duymamış ve dahası, bir zamanlar onun parçalarını hayatlarına dip müziği yapmış olanların da şimdilerde onu unutmış olmalarına şaşmıyorum. ("Oldies istasyonu olsa da gençler dinlemezler ki" diyecek olanlara söylüyorum: Pekala dinlerler. Yeter ki dinletmesini bilin. Bu tür istasyonların bir işlevi eski kuşaklara nostalji aşılamaksa, bir diğer işlevi

de gençlere geçmişin müziğini tanıtmak ve kuşaklar arasında müzikal düzeyde bir köprü kurmak.)

Bobby Darin, gitar çalıp şarkı söylemeye 1950'lerin ortalarında New York kafelerinde başladı. O günlerde folk müziği çalıp söylüyordu. Daha sonra repertuana pop parçaları da kattı. 1956 yılında henüz yirmi yaşındayken, Connie Francis'in de menajerliği yapmakta olan George Scheck ile tanışması ona, televizyonun az sayıdaki prestijli programlarından biri olan Tommy Dorsey Show'a çıkmanın ve Decca ile ilk plak sözleşmesini yapmanın yolunu açtı. "Splish Splash" adlı plağıyla star stüsünü kazandı.

1950'lerin sonlarında Brecht-Weill ikilisinin "Üç Kuruşluk Opera"sından "Mack The Knife" adlı parçayı yorumlayarak üslub paletini zenginleştirdi. Bir teen idolü olarak edindiği şöhretin yanı sıra "ciddi müzisyen" sıfatını da kazandı. Artık kariyerini farklı kimliklerle farklı müzikal düzeylerde sürdürüyordu. Bir yandan gece kulüplerinde swing düzenlemeleri söylüyor, beri yandan da gençlik duygularına tercüman oluyor, yüksek basamaklar tirmanıyor ve pop dünyasında yıldızı gitgide parlıyordu. Ama hepsinden önemlisi, Ray Charles şarkılarının ya da "Mack The Knife"ın yorumlarıyla "ciddi müzisyen" kimliğini günbegün artan sayıda müziksevere onaylatıyordu.

1960'ların ortalarında radikal bir değişim yaparak protest folk şarkıları yazmaya ve söylemeye yöneldi. Ve o andan itibaren de Frank Sinatra ile hiçbir benzerliği kalmadı.

Artık bundan böyle kimseler onu "Frankie Boy" ile kıyaslayamayacaktı.

Frank Sinatra, Kennedy yıllarında büyük bir hayran kitlesi kazanmıştı. Kennedy'lere yakın durmuş olabilir. (Bilemiyorum doğru mu, ama yıllar önce okumuştum. Frankie Hollywood'a gidip Kennedy Kardeşler için güzel kadınlar ayarlamış. Daha açık bir anlatımla, Kennedy'ler için düpedüz pezevenklik yaparmış. Günahı boynuna...) Fakat, Sinatra özünde daima tutucuydu. Sahneye çıkarken giydiği smokin ve sahnede ona eşlik eden salon (lounge) orkestrası başlıbaşına tutuculuğu simgelemiyorlar mı?

Oysa Darin, Las Vegas kulüplerinde sahneye çıkarken bile asiydi. Önceleri henüz politik bilinç edinmemiş, "amacı olmayan" bir asiydi, ama olsun..... Asiydi işte. Protest folk söylemeyi seçtiğinde New York kafelerine, Greenwich Village bohemyasına, yani başladığı yere geri dönmüştü. Fakat bu kez politikleşmiş olarak.

Darin, Kennedy'lere yakın durmakla yetinmedi. Bundan çok daha fazlasını yaptı: Onları açıkça destekledi. Örneğin, trajik bir sonla noktalanacak olan 1968 seçim kampanyasında Robert Kennedy için çalıştı. Robert Kennedy kampanyası sırasında öldürüldüğünde ise onun anısına "In Memoriam" adlı bir ağıt-balad yazdı.

Darin, 1960'ların sonlarında politize olarak Greenwich kafelerine döndüğünde iki olağanüstü şarkı yazıyordu, Tim Hardin ve John Sebastian ile dostluk kurdu; onların şarkılarını yorumladı. Kuşkusuz bu yorumlar arasında en fazla Tim Hardin'in yazmış olduğu "If I Were a Carpenter" (Eğer Ben Bir Marangoz Olsaydım) ses getirdi. En fazla ses getirdi derken, parçanın hit olduğunu söylemek istemiyorum. Hayır, Darin'in "If I Were a Carpenter" yorumunun başansı salt hit olmakla sınırlı kalmadı; bu yorum, şarkı yazarı olarak Tim Hardin adını da geniş bir çevreye duyurdu. Darin aslında, Hardin'in başka şarkılarını da yorumladı. Örneğin, "The Lady Came From Baltimore" (Baltimore'lu Kadın) gibi. (Scott Walker da bu parçanın harika bir cover'ını yapmıştı). Hardin ile ilgili olarak son bir söz: "If I Were a Carpenter" onun adını geniş kitlelere duyurmasına duyurmuştu, ama o günlerde

Hardin alkol ve uyuşturucu bağımlılığıyla boğuşuyor, kariyerini güçlükle sürdürebiliyor ve yazma yeteneğinin ancak pek azını pratiğe yansıtabiliyordu. Bu nedenle, 1980 yılında aşırı dozda eroiden öldüğünde genç kuşak içinde onu tanıyanların sayısı pek fazla değildi.

Darin, 1960'ların bir başka usta şarkı yazarının, Lovin' Spoonful topluluğunun kurucusu, entelektüel hippy John Sebastian'ın şarkılarını da folk müziğine yer yer psychedelic öğeler katarak ilginç bir tarzda yorumladı. (Anımsayacaksınız, John Sebastian'ın iki yıl kadar önce özel bir televizyon kanalında gösterilen rock'n'roll tarihi üzerine bir belgeselin sunucusu olarak izlemiştik. Aslında, dizinin metnini de o yazmıştı.)

Söylemek bile fazla, Darin salt bir yorumcu olarak kalmadı, kendisi de protest folk baladları yazdı.

Darin, değişim sürecini henüz tamamlamamıştı. Bu kez de "Bom Walden Robert Cassatto" (Walden Robert Cassatto onun gerçek adıydı. Yani, gerçekten de öyle doğmuştu) ve "Commitment" (Bağlanma) gibi "anlaşılması güç" albümler yaptı. İlginçtir, zaman zaman yine smokin giyip Las Vegas'da sahneye çıkıyor, ama bu kez politik şarkılar söylüyor ya da eski şarkılara politik yorumlar katıyordu. Yazmış olduğu en güzel, en politik şarkılardan biri olan "Simple Song of Freedom" (Özgürlüğün Yalın Şarkısı) bu dönemin ürünüydü.

Darin, bazı filmlerde de oynadı. (Bunlardan birinin setinde tanıştığı Sandra Dee ile evlendi.) Darin'in oynadığı filmler arasında John Cassavetes'in yönettiği ve Amerikan alternatif sinemasının (off-Hollywood sinemanın) en iyi örneklerinden biri sayılan "Too Late Blues"u özellikle anmak gerekiyor.

1970'lere sağlık sorunlarıyla boğuşarak girdi. Motown ile yeni bir plak sözleşmesi yapmıştı. Johnny Cash ve Roger McGuinn ile birlikte birer albüm yapma projeleri vardı. Ne ki, bütün bunları gerçekleştirme zaman bulamadan 1973 yılında kalp yetmezliğinden öldü.

Smokin giyip Las Vegas kulüplerinde sahneye çıkarken ve hatta "Hello Dolly"yi söylerken bile asi bir duruşu vardı.

HACER YILDIRIM

Evsiz çocuk "Bruce Lee" ve fotoğrafsız yaşlı soydaş

Yer Avcılar Askeri Kampı. Kamptaki iki odalı küçük barakalarda 1989 yılından beri Bulgar göçmeni aileler kalıyor. DSP'li Küçükçekmece Belediyesi, kamp askeri arazi içinde yer aldığı için barakaları yıktırıyor. Kampta kalan elli aileden sekizinin barakası yıkılmış. Barakaları yıkılanların bahçesinde molozlar arasında yatıp kalkıyorlar. Yıkıntılar arasında kalan eşyalarının bir kısmını çıkarıyorlar, bir kısmı da bir gece çalınmış. Eşyalarını yıkıntılar arasından çıkartmaya çalışan 50 yaşlarındaki bir göçmen

kadının yanına yaklaşıyorum "Fotoğraf çekme, halimiz perişan, utanıyorum" diyor.

1989'da devlet büyükleri tarafından bando törenleriyle karşılanan, sık sık gazete manşetlerinden fotoğrafları inmeyen soydaşlarımız artık fotoğraf çekilmekten utanıyor.

"Bulgaristan'da tek problemimiz ismimizin zorla değiştirilmesiydi. Bu yüzden kaçıp buraya geldik. Ama böyle sıkıntıyı hiçbir yerde görmedik" diyor Hüseyin Ankan 60 yaşında bir göçmen. Küçükçekmece civarında bir fabrikada 11 milyon lira maaşla çalıştığını söylüyor. Evi henüz yıkılmayan Ankan altı kişilik ailesinin geçimini sağlıyor. Geçen hafta barakasına gelen belediye görevlileri "Pazar gününe kadar eşyalarını topla barakayı yıkacağız" demişler. "Eşya falan toplamayacağız. Onlar toplayıp bizi de beraber denize atsınlar. Nereye gideceğiz?" diye soruyor.

Bir kaç göçmen, sorunlarının çözümü için İstanbul Valiliği'ne gitmiş, Vali onlarla görüşmemiş. Vali'nin sekiz yardımcısından biri görüşmeyi kabul etmiş ve "Yapılacak bir şey yok" demiş. Daha sonra Büyükşehir Belediyesi'ne gitmişler, Belediye Başkanı'nın yardımcılarının biri görüşmeyi kabul ederek onlara gayet nazik davranmış ama o da "Bizim alanımıza girmiyor" yanıtını vererek göçmenleri göndermiş. Ankan şöyle diyor "İlk geldiğimizde bizi evsahibi yapacaklarını söylemişlerdi. Bu yüzden Emlak Bankası'nın göçmen konutları hesabına 15 yıl iki buçuk milyon lira yatırdık. Bazılarına o zaman ev verdiler. Bize de şimdi 'başınızın çaresine bakın' diyorlar.

Kampın bahçesinde dolaşırken bir yatak üzerine uzanmış yaşlı bir adamın yanına yaklaşıyorum. Yaşlı adam hasta olduğu için çalışmadığını, kom-

şularının kendisine baktığını söylüyor. Necdet Şengüler adlı bu göçmen sekiz yaşındaki oğluyla geceyi üzerine yorgan yaparak yatıp kalkıyor. Oğlunu parasızlıktan ve mekansızlıktan okula gönderemediğini belirterek "Burada bir evim vardı, şimdi geriye iki kravatım kaldı" diyor. Yaşlı adamın elinin üzerindeki yazılar dikkatimi çekiyor. Büyük harflerle "KADRIYE, SOS" yazısı yanında bir kalp ve ayyıldız var. "Kadriye kim?" diye soruyorum. Susuyor, gözleri buğuluyor "eşim..." diyor, "gençken yazmıştım da... Dört yıl önce ayrıldık". Yanındaki komşusu sözünü kesiyor: "Kansı bir adamla İzmir'e kaçtı." Şengüler, bu sözü duymamazlığa vererek konuşmaya devam ediyor:

"Çocuğu alıp Bulgaristan'a gitmek istiyorum. Ama oğluma pasaport vermiyorlar. On yaşına geldiğinde pasaport alıp onunla Bulgaristan'a gideceğim".

Yaşlı adamın kaldığı yerin epey uzağında yine dışarda yaşayan başka bir ailenin yanına gidiyorum. Aile, önde su içen güvercinler, arkada üç yaşında çınçılplak bir kız çocuğu, üç erkek çocuk, bir yaşlı kadın ve bir gelinden oluşuyor. Çocuklar, babalarının ev aramaya gittiğini söylüyorlar.

Ve çocuk göçmenler yaşlı göçmenlerin aksine bağırarak soruyorlar: "Fotoğraf çekecek misin?", Ben, "Evet" der demez kollarını öne açarak önce "Cüneyt Arkın" oluyorlar. Adlarını soruyorum "Benim adım Okan, yani Tanju Okan, kardeşimin adı Ferdi, yani Ferdi Tayfur" diyor. Yeniden fotoğraf çekecekken kollarını tekrar öne açıp bu kez "Bruce Lee" oluyorlar.

İğde Çiçekleri

İğde ağaçlarının çiçeğinin kokusu cinsel istek uyandırıyor. Bu yüzden iğde ağaçlarının çiçek açtığı mevsimde kız kaçırma olayları büyük artış gösteriyormuş. Köylülerden dinlediğim bu tezin ne derece doğru olduğunu bilmiyorum fakat nedense kızlar sevdiklerine bu günlerde daha çok kaçmak istiyorlarmış.

Surlar

Sekiz dokuz sene önce yürüyerek tüm İstanbul surlarını dolaşmaya karar vermiştim. Bir kış günü sabah erkenden kalktım, en kötü elbiselerimi giyip çıktım yola, Eminönü'nde vapurdan indim ve Unkapanı yönüne doğru başladım yürümeye. Surların kenarından uzaklaşmaya özen gösteriyordum. Çünkü bu gezi sadece sur gezisiydi. Belli yerlerde sur duvarları arada yapılarla kesiliyordu, biraz ötede tekrar başlıyordu. Duvarın tekrar başladığı yere ulaşmak için zaman zaman ara sokaklara dalıyor, çıkıyor, duvarı iç taraftan yakalıyor, zevkle seyrede seyrede yoluma devam ediyordum. O zamanlar henüz restorasyon çalışmaları yoktu. Her yerden bir ilginçlik fıırdırıyordu. Surların tepesinde otlayan atlar, merdiveni bile olmayan derin bir kulenin içinde bir tek yastıkla yaşayan, oraya nasıl inip çıkabildiğini anlayamadığım bir sarhoş, surlardaki kemerlerde, burçlarda oynayan değişik yaştaki çocuklar, bazı bölümleri eve dönüştürüp yaşayan insanlar, insanlar ve zaman...

Yaşı büyük bazı haylaz çocukların beni Anemas Zindanlarına götürüp soyma girişimleri gibi türlü badireler atlattıktan sonra, Ayvansaray, Edirnekapi derken geldim Topkapı civarlarına. Burada yola devam etmek için küçük bir delikten geçmek gerekiyordu. Tam geçecektim ki, içerden küfür ede ede, donlu atletli biri çıktı ve bana "Sakin girme bilader, içerde bir sürü hırsız var. Beni çok kötü soydular. Sen git başka yerden geç kendini kurtar" dedi. Bu deliğin içinde kimler vardı? Bunlar nasıl adamlardı?.. Bir adamı nasıl böyle soyarlar?.. Kafamda hala aklımın almadığı bu sorularla hemen başka bir yoldan dolaştım. Bir yandan da durumunu yadırgamadan sanki orda soyulmak normalmiş gibi davranan donlu adama gülüyordum. Birazdan kesilecek cılız sütçü beygirlerine bakarak yürümeyi sürdürdüm. Neydi bu zamanın mekanla olan derdi? Ben neyi arıyordum ki?.. Uzun bir yürüyüşten sonra, akşam üzeri, Eminönü'nde başladığım noktaya ulaştım. Surların tümünü dolaşmışım. Üstüm başım çamur içinde vapura bindim ve sakince eve döndüm.

ENTEL
ŞİİRLERİ

Yalnızlık ve Gece

Bu milyarlarca insanın olduğu dünyaya
Neden yalnızlığı öğrenmeye geldim?..
Milyarlarca yıldızlı bir gökyüzünde
Güneşi görmek için geceyi deldim...

Doğu'dan Gelen Trenler (1)

Hamal olsan sözümüz meclisten dışarı, numerolu hamal olacaksın...

Üç kişiydiler. İkisi sevdalıydılar. Birisine kulak asma. Birisine hiç kulak asma. Delinin biriydi. Ben ille üniversiteye girecem diye tutturmuş delinin biri. Lalahan'ın oralarda, bir kadın, evinin bir kış üstündeki damında, giden güneşe, açtığı erişteyi yetiştirmeye çalışıyordu. Bahçedeki narlar, ayvalara inat, patlayıp patlayıvermişlerdi. Taneleri yerlere saçılısaçılivermişlerdi. Orada bir düdük sesi bıraktık.

* * *

(Hareket halindeki bir trenin bir kompartımanı... Geç saatler... Kompartıman da üç genç adam ve bir ses... Fonda trenin gürültüsü... Gürültülü vah-vah, vah-vah, vah-vah, vah-vah, sesleriyle verilir. Çuf çuf, çuf çuf, çuf çuf demode olduğundan kullanılamaz.)

Birinci adam-Yolculuk, Allah isterse İzmir'e...

İkinci adam-He ya, İzmir'e.

Üçüncü adam-Evet, oraya...

Ses-Yolculuk sebebi ne?

Birinci adam-Sevdalık.

İkinci adam-He ya sevdalık!

Üçüncü adam-Yok, bizimki sevdalık değil. Bu ikisi sevdalık. Biz okuyacağız

Alah'ın izniyle. Şükür sevdalığımız yok. Sevdalık daha sonra...

Birinci adam-Sevdalık dedimse... Evlenmek yani... Evlenmek için başlık parası biriktirmeye...

İkinci adam-He ya, başlık parası biriktirmeye...

Birinci adam-500 bin lira biriktirdin mi tamam.

İkinci adam-He ya, 500 bin lira...

Ses-500 bin lira öyle kolay birikmez...

Birinci adam-Birikir Allah'ın izniyle. Çalıştıktan sonra neden birikmesin?

Ses-Peki be kardeşim, oralarda o para birikmez be kardeşim. Umudunuzu kırmak için söylemiyorum ama, birikmez be kardeşim!

İkinci adam-He ya birikmez... Yoo, birikir Allah'ın izniyle, yanlış dedim.

Ses-Peki, kızlar hazır mı sankim?

(Birinci ve İkinci adam, başlarını önelerine eğeler, ikisi de mahcup gülümsemektedirler...)

Birinci adam-Evet...

İkinci adam-Hazırdır kızlarımız Allah'ın izniyle. He ya, hazırlardır bir güzel...

Ses-Ne kadar zamanda biriktireceksiniz bu parayı sankim?..

Birinci adam-Beş senede... Beş sene yeter.

İkinci adam-He ya, beş sene iyidir.

Ses-Kızlar sizi bekleyecek mi beş sene sankim?

Birinci adam-Bekleyecekler, sözümüz, kavlimiz var. Beklerler...

Ses-Bok beklerler sankim!..

İkinci adam-Buyur, ne dedin ağabey...

Ses-Yani nasıl beklerler? Beklerler mi sankim.

Birinci adam-Çünkü el tutmuşuz. Göz göz yummuşuz. Söz söz olmuşuz. Kitabı el bastırmışız. Katiyen beklenecek. Başkası olmaz. Evet beklerler...

(Hareket halindeki trenin bu kompartımanında aniden ışıklar kararır.

Karanlıkta trenin yeknesak gürültüsü daha belirginleşir. Birinci adam, kendi kendine konuşmaya başlar. Sadece onun dedikleri işitilmektedir. Bir monologtur bu...)

Birinci adam-Bu ses var ya, bu ses. Bu yabanın ayısı. Güya fikrince oturup bizi sorgu sual etmektedir. Ve dahi yataklı vagonadadır. Sevdalığı kolay sanmadadır. Beş yılı zamandan saymadadır. Ula beş yıl dediğin de ne? Bir yat sağına, bir dön soluna, aha sana beş yıl... Yabanın ayısı...

* * *

Daha ismimizi bile sormadın bey... Makineyi açmış yanılamışsın ne güzel... Sıcak da burası. Çay desem ayağına gelmekte. İsmimizi sonunda sorarsın zaar. En sonunda. Onu da alı makine... Bu makineleri görmüşlüğümüz vardır bizim de... Senin ki yataklı, iyi güzel. Hem de numerolu yataklı. Biz numerosuz yerdeyiz. Bizde yerler kapanın elinde... Numerosuz oldun mu, kulak asma. Adam dediğin numerolu olacak... Hamal olsan sözümüz meclisten dışarı, numerolu hamal olacaksın... Yoksa çekiver kuyruğunu gitsin. Hamallığın bile numerosuzluğu rezillik ki, diz boyu...

Haydi, alsın bakalım makine... Muzaffer'dir adım... Askerliğimi yapmışım. Özdemir'dir bu yamacımda oturan. Daha yeni on sekizinde... Bu okuyacak olan, yani okumaya niyetli olan Erol... Üçümüz de Horasan'dan... İzmir'e gitmekteyiz çalışmaya. İstanbul'a değil... İstanbul zalim-

çünkü. İstanbul yaşatmaz bizi... İstanbul gâvurun en gâvuru... İzmir'e gâvur derler, ama inanma... Gâvurlukta İstanbul'un üstüne yok... Yer bitirir bizi. Komaz.

Ankara'da aktarmamız vardır. Gidiş sebebimiz sevdalıktır. İkimizin gidiş sebebi sevdalıktır. Erol Kaya okuyacaktır. Kafasını fazla takmıştır. İzmir'de tanıdığımız bulunmaz. İş arayacağız. Allahımız vardır ve büyüktür. Özdemir'in daha önce deniz görmüşlüğü yoktur, merak edip sual edecek olursan. Denizi İzmir'de görecek tir. Her bir şeyi görecek tir. Mevlâsını görecek tir, belâsını görecek tir.

Şimdiye kadar gördüğü neydi ki... Tükenmesi olmayan bulgurlu ve ayrılan bir yaşam... Şimdinden sonrası yanına kâr.

Kızlara gelince, benimkisinin ismi Mukadder. 17 yaşında. Bekleyecek, beklemeye mahkûm. Söz bir Allah bir. Mukadder'i anlatmamı istersen, taa yolun başından bir gördüğümde, çiçek kokusu gelir... Yanımdakinin sevdiceği Mine'dir. O da 17 yaşındadır. Bizim oralarda başlık parasının kalktığı bir büyük, bir inanılmaz yalandır. Başlık parası vardır ve en hatırlısı pek çok liradır. Sevdalık olsa da böyledir, olmasa da böyledir... Kürt almayakalsan, daha pahalıdır. Sen hiç eğlenmeye kalkma bizle. Ama hiç eğlenme. Kızların bizi beş yol bekleyecekleri hususunu senin kafan almaz. Beklerler. Verilmiş bir söz vardır. Edilmiş bir yemin vardır. Her şeyden öte el ele tutuşmamız vardır. Yok, düşündüğünce değil. Bizim verdiğimiz başlık parasının on katını, yüz katını, bin katını da verse, başkası olmaz. Hiç olmaz. Kanun bu, bekleyecekler. Kanun bu, çalışıp en geç beş yıl içinde, bu parayı götüreceğiz. Gö-tü-re-ce-ğiz... Bek-le-ye-cek-ler... Böyle dedik. Böyle söyledik. Böyle alsın makine. O gâvur İstanbul'a da bizden bol selam et...

ŞEHİR AŞKIYASI

Sezai Sarioğlu

DOĞUSU-BATISI OLMAYAN ÜLKEDE BİR KAYIP

Haralambos doğusu ve batısı olmayan bir ülkede yaşıyor. Hiç büyümeyen, küçük ve estetik olan nesne ve öznelere ülkesinde... Denizden gelerek köpüklerden oluşan aşk ve güzellik tannçası Afrodite'nin ülkesinde...

Zamanın, aramak, umut etmek ile özdeşleştiği bir serüveni olarak Akdeniz'de rastladım ona. Ni-yazi Kızılyürek ve Panikos'un "Aşkımız Kıbn's" (Duvannız) belgeselinde, bir film karesinde, siyah beyaz bir fotoğrafın içinde tanıştık.

Haralambos, Yirmi iki yıldır, "1974 Mutlu Banş Harekatı"nda kaybolan oğlunu anyor. Denizin karşısında, kuşların gözü önünde besbelli prova ediyor dönüşü. Bir zamanlar savaşa giden, herbirinin numarası, künyesi, adı ve kimlik cüzdanı olan, ama kimliği olmayan askerler geliyor aklına. Bisikletinin çemberinde "adlı kanca"lar dönüyor...

Her sabah, "dönecek, dönmeyecek" diye dalgalan kopanyor denizden...

Herkes kendini sorabilir, bir başkasını da, o içindeki kendini soruyor herkese. "Ben kendimle konuşuyorum, hepsi bu" demiyor, diyemiyor.

Her sabah kendinden çıkıyor ve oğluna gidiyor...

Bütün kötülükler kaybedenlerin adresleri gibi geliyor ona. Bir tankın, mermi çekirdeğinin, ganimet evlerdeki çekmecelerde hapsolmuş fotoğrafların adresini anyor.

Bütün kötülüklerle sorunu olduğunu ilan ediyor dünyaya...

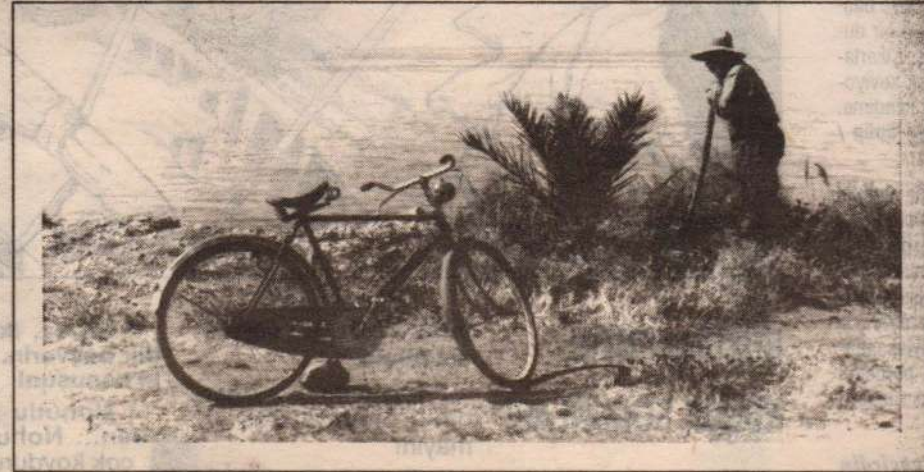
Kaybedileni aramak, yolun ve yolculuğun bilgisine sahip olmak, annesinin babasının "izniyle", kahr-aman olmaya giden ve kaybolanı aramak öğrenilir birşey olmalı, diye düşünüyorum...

O aramayı öğreniyor... Nesnelerde öznelere ve hayatı anyor...

Haralambos doğusu-batısı olmayan bir ülkede oturuyor...

Bahar ve yazdan oluşan bir ülkede... "Savaş ve Savaş"tan oluşan banş sözcüğünün en çok kirlendiği bir ülkede yaşanıyor ve yaslanıyor.

Evensel kayıp öykülerinden birinin aktörü olan Haralambos, sadece Kuzey'i ve Güney'i olan bir ülkenin güney akiküresi'nde her gün oğlu için kasabadan deniz kenarına pedal çeviriyor.

Her gün bisikletle kentten firar ediyor...

Her gün Akdeniz'in kenarında bir tepeye oğlu için diktiği ağacı suluyor.

Deniz, ağaç, bisiklet ve Haralambos...

Akdeniz yaşlanmasa yaşıyor Haralambos... Harap ağaçları ile Akdeniz arasında, yüzüne her gün yeni tarihler düşerek yaşanıyor...

Her gün kaybolan oğlunun sureti olan ağacı suluyor... Ağacın ismi yok, ağacın ismi bütün ağaçların ismi, ağacın ismi oğlunun ismi; zeytuni bir isim... Her gün Akdeniz'le konuşuyor... Su diliyle konuşuyor...

Deniz ve uzaklık kaşını Haralambos'a ve senilik olsun, iyilik olsun diye Kıbn'slı şair Faize Özdemirciler'den dizeler okuyorum:

"Bir rüyada buluruz/ kendimizi/ yaseminlerden/ ayarlı olur/ "öbür taraf"a geçişlerimiz/ Dizilme zamanı/ güney'deyiz/ kuruma zamanı/ kuzey'de/ Hiç düşünmeyiz/ neden doğusu-batısı yok/ yurdumuzun diye" (Faize Özdemirciler)

Yaseminleri tanım, diyor, onlardan da kaybolanlar var...

beklenen'in mahzun bir şarkıdaki sevincin hatırasıydı...

Akdeniz'in yamacında kımlıtsız duruyor... Deniz'den iyilik ve kavuşma bekliyor...

Henüz Cumartesi Anneleri'ni bilmiyor. Cuma Anneleri'ni de...

Sabahları birşeyler eksik, öğleleri daha çok şey eksik, akşam ve gece, eksiklerden oluşan bir toplamdır onun hayatında.

Her gün bisikletine biniyor, gidiyor, gidiyor... Belki de günün birinde yolu ta Galatasaray'a, kuşların oturduğu yere düşecek. Ağacın ve denizin adresine gidiyor, ağaçla denizi, denizle ağacı suluyor.

Nesnelerle belirsizliğin ve umut etmenin öznelere tarihini konuşuyor.

Kimlik yerine ağacı, denizi gösteriyor herkese.

Haralambos dünkü gibi hatırlıyor, upuzun hatırlıyor. Kısacık hatırlıyor. Kuzey'i hatırlıyor. Deniz'den ve Kuzey'den gelen kötülükleri hatırlıyor. Maviyi hatırlıyor. Mavi hatırlıyor. Limonların bir anda buruştuğunu, harup ağaçlarının harap olduğunu hatırlıyor.

Karmaşık hatırlıyor, oğlunun bilyantini saçlarını kuzey'den güney'e, güney'den kuzeye tanyor... İç içe tanyor...

Haralambos belki de Ada mitini temsil ediyor... Bilinmeyenden gelecek olana inanıyor. Uzak dünyanın mitine inanıyor... Günün birinde denizden iyiliklerin geleceğine inanıyor.

Bir kayıpın özetidir Haralambos... İnsanın temize çekilmiş düş halidir. O dünyayı düşüdüğü Kibris olan, sulardan oluşmuş bir coğrafyada mişli geçmiş zamanın rivayeti olarak yaşıyor...

Haralambos o kadar çok neden ve sonuç biliyor ki.

"İnsana sunulan bu sonuç neden", diyerek "sanki ilk gözyaşının tarihini" soruyor ona...

"Sonuç mu dediniz, ne dediniz? Sonuç hiç gömülür mü, geliyorum" diyerek bisikletine biniyor ve denizin içine doğru pedal çevirerek sesleniyor:

"Ağaca geç kalma, ağaca geç kalma..."

SEN ÇOK YAŞA CAN BABA

Aslan Özdemir

Şimdi bu masanın toplama işini en iyisi sabaha bırakmak. Sızmak istiyorum tüm güzelliğimle. Evin perdeleri uçusun odadan odaya. Sabah kapıdan yolcu ederim rüzgârı. Ölüm yine bize uğramadı.

İşe birkaç aydır buzdolabında açılmayı bekleyen küçük rakıdan kendime güzel bir servis yaparak başlamalıyım. Bardaklar ince ve buzla soğutulmuş olmalı. İnce doğranmış domates ve yanına Pazar'dan bugün aldığım marulları da koyup çalısma masamı hazır hale getirmeliyim. Küçük seramik tabağına da iki dilim beyaz peynirden koymak şart oldu (çok güzel bir peynir, Bitlis'ten geldi). Neyse ki kağıt kaleme de yer var masada, bir de Can Yücel'in şiirlerine. Ayaklarımı yormayacağım bu akşam. Gereklili her şeyi masama doldurdum. Bu sıcak yaz akşamı buzlanı eritse de kabulüm, yeter ki bir daha masadan kalkmayayım. Karşı komşu evde donla gezmeme alışımda hâlâ. Ya da bu akşam ne gibi tuhafıklar yapacağım diye bekliyordum. Dışarıda korkutk bir karanlık, çok sıcak, ben içiyorum o fenalaşıyor. Hiçbir derdim, sıkıntım yok bu akşam. "Yataktayım taşak keyfi yapıyorum" "Can Baba"ya özenmiş. Hiç bitmesini istemediğim bir gün. Yaşamdan keyif aldığım bir Pazartesi. "Ammma uzun bir Pazartesi/uykusu yok hiç" Vücudum ilk yorgunluk belirtilerini gösteriyor, suyum dolduracak kuvvet bulamadım kendimde. İkinci kadehimi de fondip yapıp iyice ağır kalmasını sağladım bedenimin. İyi de ben içki içmeyi hiç sevmem ki. Bu akşam çok istekliyim tersine, hiç zorlanmadan içebiliyorum. "Akşam yine akşam yine akşam / Göl-lerde bu dem kıkmış olsam" Anday'a söylendiği gibi Can Baba'nın ben de tek adımda tüm geceyi dolaşmak isterim. Gündüze yakalanmadan tekrar aynı şekilde bulmalıyım kendimi bu masada.

Bu sıcak akşamda rakı kokan serin bir rüzgâr kılığında girsem, dolaşsam Kuzguncuk'ta, erguvan ağaçlarında biraz dinlensem. Sahi, Can Baba kuzguni yaprakları senin şiirini mi süslüyordu. O koca bedeninin görkemli sesinle hapishane koridorlarında voltadayken. "İspanaklar pembe pembe götleriyle / Demir dolabın üstüne yığılmış... / Desene, biz gene burdayız bu kış!.." Nemli koğuşlar şiirini güçlendirmiş belli, ama zayıf kişiler utanmayı iş saymışlar kendi düzenlerinde. Ben gülüyorum sen bunları yazarken, onlar hiçbir şey anlamadan, o robotlar programlarını aksatmamaya çalışıyorlar. Kapaletine geçerken şiirlerini (onlar için cephaneye) nasıl arıyorlardı en büyük meraklarımdan biri de budur. Koridorda rastladığın kantinci Mustafa yirmi yıl sonrasını farketmiş gibi "Vatanmış, milletmiş, hepsi Sakarya! / Bir köşeye sıkıştıramıyorum ki şu nirsuz Erbakan'ı!.. / Ve demekliğim o ki, on bir yıl verdikleri yetmezmiş gibi/Bi ufak yaralamaya / Bu hükümet kurma işini de, korkarım, bu kodamanlar takımı / Bizlerin sırtına yıktı angaryal!.." Önceden sitem etmeye başlamış bile. Ortalık yine hapishanelerde gördüğün yüzler gibi oldu. "Ne kadar çok mahkum var şu gökyüzünde! / Hepsini de müebbet... Bizim Osman gibi..." Ama göğüs germeyi bilmek lazım. Senin yaptığın gibi işlememeli bu insanları. Tek istediğimiz var biz insanların, onların bir türlü anlamadığı, "Yaşamak istiyorum, / Yaşamayı bu soğumuş cehennemde / Ölü bir dost gibi içim titriyerek düşünmek değil sade. Yaşamayı yaşamak istiyorum!" Çok afedersin ama dördüncü bardağın da sonuna geldik bu arada. Yavaş yavaş dökülmeye başladım. Eşyaları seçemeyeceğim birazdan. Alışık olmadığım bir durum, biliyor musun? Sıcak da artıkça artıyor evin içinde. Çıkartacak bir şey kalmadı artık üstümde. Ben çocukluğumu çok seviyorum. Şimdiki çocuklardan bir şeyler çıkartmak istiyorum kendime. "Çocukları güneş kokan enselerinden koklaya koklaya öpüp / Isırmak istiyorum"

Tüm bölmelerin açık pencerelerinden uzun süre bir serinlik esti. Bir babanın çocuğunu bir oyuncakla sevdirmesi gibi sevinç duydum bundan. Göz kapaklarım biraz olsun netliği gördü. "Hayatta ben en çok babamı sevdim" Hiçbir şey bu kadar berrak olamaz, bu kadar duygusal ve saf olmaz. Bir çocuğun babasına duyduğu özlem gibi. "Atlaştan bakardım nereye gitti, öyle öyle ezber ettim gurbeti"... Şimdi bu masanın toplama işini en iyisi sabaha bırakmak. Sızmak istiyorum tüm güzelliğimle. Evin perdeleri uçusun odadan odaya. Sabah kapıdan yolcu ederim rüzgârı. Ölüm yine bize uğramadı.

Ölüm bu ara çok oldun sen! Ortalığı kırıp geçirdin Dostlara taktın, gençlere taktın kancayı... Kendim için söylemiyorum, yanlış anlama, bak!! Nasıl olsa benim miyadım doldu! Ama sen de bokunu çıkarma işini! Bir süre ara ver bu işgüzarlığa!! Tek dur biraz!! Ne dersin tam maaşla emekliliğe? İşsizlik sigortası da veririm istersen...

Dilin tüm anlamını kendince harmanlayarak, sözcüklerin yapısını değiştirip onlara başka eylemler yükleyerek yazmaya devam et Can Baba şiirini. O çağışımılara dayalı kara mizahla, heybetli sesinle...

BÜYÜK KENTİN KÜÇÜK SORUNLARI

Ali Eroğlu

* Görüşürüz deyip ayrılmayın... Bir daha zor görüşürüz.

* Kıbrıt, çakmak taşımak zorunda değilsiniz (Herkesde var)

ama mutlaka, sigaranız olsun.

* İçki içmesini öğrenin... Alemden rezil olmayın!

* Kağıt mendil taşıyın... Ne zaman! Nerede! Lâzım olacağı belli olmaz.

* Cüzdanınızın bir köşesinde, otobüs bileti bulundurun... Bulundurun işte!

* En az, iki yabancı dili boşverin. Adam gibi konuşun!

* Nohutlu pilav yerken... Nohutlarından çok koydurun.

* Kitap çalmayın... Yakalayınca dövüyorlar (valla!)

* Sokak çalgıcılarını dinleyin, para verin... Bardaklardan daha iyiler!

* Sabahçı kahvelerini öğrenin... Mutlaka lazım olur!

* Ev kiralamayın... Satın alın, daha ucuz!

* Semt isimlerine aldanmayın... Laleli'de lale yok!

* Milli Piyangoculara saat sormayın... Çok kızıyorlar (İsterseniz deneyin)...

Öküz

Hapishanesi'nden

Tipler-1

Bilgisayar Operatörü

CEBRAİL OKÇU

*Kimi uyuduğum gündüzler
rüyalarım o meşhur nur yüzlü
ihtiyar giriyor, sonra o nur yüz-
lü ihtiyar sakalını saçını çıkarı-
yor Met-Üst oluyor.*

Ben, tabiri caizse bilgisayar operatörünüz Cibrail Okçu. Dergi içerisinde ismim insanların diline uzun geliyor olmalı ki, bana kısaca Cebo, bazen de Cebrettin diyorlar. Bekarım, 1.60 boyundayım, arkadaşlarım yakışıklı olduğumu söylerler. İyi bir işim ve maaşım var. Şşşt ulan n'apıyorum ben. Neyse bunları okumamış olun.

Ben de her normal insan gibi sabah kalkıyorum. (Saat 13.00-14.00 nasıl sabahsa) Dolmuştan in, dolmuş bin misali İstanbul'un o vebalı trafiğinde işe gelene kadar canım çıkıyor. **"Ben de küçük bir motorsiklet alayım da onunla gider gelirim"** dedim. Ama ilk denememde bacağımdan oluyordum. Bindim motorsiklete, daha 500 metre gitmeden yolda duran kamyonetin altına giriverdim. Neyse Allah'tan birşey olmadı.

Şimdi gelelim günümüzün **"Hummalı delisi Öküz'e"**. (Aha buyrun cenaze namazına). Abi ben böyle aşk görmedim. Pazartesi dergiye bir giriyoruz pir giriyoruz. Ancak, Salı öğleden sonra çıkabiliyoruz. Oturuyoruz bilgisayarın başına ve başlıyor bizim kaosvari dergi yapımı.

Dergi yapılırken, genelde neşeli dakikalar geçiriyoruz. Özellikle sabaha karşı neşemiz çıldırma safhasına kadar geliyor. Neşe kaybolunca da, Metin Efendi'nin aybaşı hezeyanları devreye giriyor.

Ayrıca dergimizin ofisboyuluğunu yapmakta olan değerli arkadaşımız Fikret, her gece en az üç kere kiraz almaya gidiyor. Yani anlayacağınız kiraz yemekten kanımız suya kesti. Motorlar foras.

Şimdi de biraz dergi elemanlarından bahsedelim mi?

İşte Metin Üstündağ. Kendisi dergimizin editörü oluyor. Ama, editörlükten başka herşeyi, grafikerlik, bilgisayar operatörlüğü, redaksiyon, sıkıntılı dakikalarımızda espirileriyle bizi neşelendirmekçilik ve aklınıza gelen gelmeyen herşeyi, hatta editörlüğü bile yapıyor. Metin Bey aslında ruh hali olarak iyi de, cin hali olarak kötü. Çok çabuk sinirleniyor.

Bazen elimizde olmayan nedenlerden dolayı dergi gecikiyor. Bu gecikme sırasında Metin Ağa'nın burnunu sıkı sıkı kulaklarından canı çıkacak gibi oluyor. Ben bilgisayarda sayfa yaparken o onun şeye birden istiyor, yapamayınca da kızıyor bağınıyor, çağırıyor, şarkı söylüyor ve **"bir de Hakan Şükür'e son hareketi yapamıyor, gol atamıyor diye kızılıyorsunuz. Siz aynı anda iki işi yapabiliyor musunuz uleeeeee"** diyor. Amaan boşverin, iyi de olsa kötü de olsa bu adam beyle bu dergi batıncaya kadar çalışacağız işte. (Ekmek parası aabi). İşin kötüsü dergi batacağına her hafta tiraj alıyor.

Mehmet Çağçağ ise beni biran önce baş göz etmekle uğraşıyor. Bakalım hayırlısı.

Ve Kutlu Esendemir. Bu arkadaşımız da dergimizin yazı işleri müdürü. Kendisi çakmak çalmak delisi evine birisini davet ettiği zaman **"Gel sana çakmak koleksiyonumu göstereyim"** diyor. Tabi pul koleksiyonu demediği için kimse ondan şüphelenmiyor. Çakmak adı altında neler yapıyor kimbilir. Bir de bu aralar deniz manzaralı bir ev kiralamış. Sanki yeni evlenmiş gibi eve gitme saatini ipte çekiyor.

Bir zamanlar Aslan Özdemir vardı. Bu arkadaşın görevini ne ben anlayabildim ne de kendisi. Daha çok Hayal Kahvesi ve Kemancı Bar'da **badıyguard**lık yapıyor herhalde. Çünkü dergiden çok oralarda dolaşıyor. Şimdi sadece sizlere yazılarıyla ulaşabilmekte zavallım.

Ve, Aydın Şahin. Kendisi sayfa sekreterimiz, pikaçımız, 40 gün üst üste sabahlayıcımız. Resmen klasik bir kutup adamı. 6 ay süreli gece olsa, 6 ay hiç uyumaz çalışır. Ama bir de uyursa uyandırabilene aşk olsun valahi. Kendisine kutup adamı dedim ama fiziki görünüm olarak daha çok Afrikalılar'a benziyor.

Kameracımız Metin Bey, Aydın Abiyi ve tüm dergiyi beslemekle meşgul. Metin Bey kameracılıktan çok gıda işleri sorumlusu gibi davranıyor. Her hafta bizlere kuş sütü de olan bir kahvaltı sunmakla şartlandırmış kendisini.

Ve geldik bizim mesai arkadaşımız TEK Murat'a. Ona TEK Murat diyorum çünkü kendisi Türkiye Elektrik Kurumu'nun ürettiği elektriğin yaklaşık iki-üç mislini dergi günlerinde burada üretiyor ve tüm personelin ağız gözü yamuluyor. Allah onun ailesine ve yakınına sabırlar versin.

Meslektaşım Bayan Vesile'nin hızına diyecek yok maşallah. Bayan Vesile'yi görmekten önce benden hızlı daktilo kullanan yok sanırdım, yanlışım. Fakat bu arkadaşımızın da editörlük gibi bir özenti var herhal-

de. Çünkü kendisine verilen yazıların dergiye girip girmeyeceğine kendisi karar veriyor olmalı ki, canının istediğini bilgisayara geçiriyor, istemediğini geçmiyor. Bu yüzden ben bile bazen dergi editörünün Met-Üst'ü yoksa Bayan Vesile mi olduğunu karıştırıyorum. Tabi bu durum da sayın Met-Üst'ü gayet yoğun düşüncelere sevk ediyor.

Bu aralar montajcımız Kadri Bey, kendi montaj yardımcısı Yasemin Kale'yi benim başıma sardı. Bu arkadaşımıza bilgisayar öğretmeye çalışıyorum. (Sanki ben çok biliyormuşum gibi) Çalışıyorum çalışmasına da öğrenen nerede. Hanımefendiye bir işlemi en az 8-10 kere gösteriyorum, 11.kez gene bana soruyor. **"Cebo yaa, şunu nasıl yapıyorduk"** diye. Hayırlısı olsun. 8-10 yıl sonra öğrenir inşallah. (Ulan Kadri alacağın olsun. Ben de köyden ninemi getirip montajcı yapamaz mıyım o zaman görürsün-sen)

Büyük üstadımız Yasin Adıyeke, kendisi Anadolu'nun bağrından kopmuş en büyük yazarlarımızdan birisi. Ama şu dili yok mu dili, beni deli ediyor. Be kardeşim Ardahan şivesiyle yazmana birşey demiyorum ama, biraz imla kurallarına dikkat et yahu. Yazı içerisindeki cümleleri düzeltmekten iflahım gevriyor. Sanki yazıyı ben yazıyormuşum gibi hissediyorum.

Evet sevgili okurlar, sizler ise ayrı bir tatlı belasıdır. Niye mi? Niye olacak; maşallah bir mektup yazıyorsunuz, yazdığınız mektubu Allah bilir siz bile okuyamıyorsunuz. Şaka bir tarafa, gerçekten mektubunuzun okunaklı olması, en az mektubun içeriği kadar önem taşımaktadır. Sırf bu yüzden birçok mektubu yayınlamıyoruz. Lütfen dikkat.

Öküz'e bir okur gözüyle baktığım zaman. Hergün sabahlamaktan ne zaman öyle bakabilirim bilmiyorum. Çünkü boş vakitlerimi uyumakla geçiriyorum. Uyumadığım zamanlar da diğer dergilerle uğraşıyorum. Bazen öyle şeyler oluyor ki, günleri karıştırıyorum. Pazartesi diye Pazar günü dergiye geliyorum. Kimsecikler yok. Gördüğüm insanlara günü soruyorum. Pazar diyorlar, ben de kıçım baka baka evime uyumaya dönüyorum.

Bu dergiler yüzünden ne sinema, ne tiyatro, ne de sosyal hayat. En son 8 yaşındayken memlekette Cüneyt Arkin'in **"Kaniye Kalesi"** filmi seyretmiştim. Onu bile tam seyredeemedim. Babam beni sinemada yakalayıp, eşek sudan gelinceye kadar dövdü. Çünkü o filmde sonra ecnebi filmi vardı. Şimdi ise perdenin rengini unutmuş. Ben bir vampir misali yaşarken, dünyada neler olmuş neler: Televizyon diye birşey icad edilmiş, sinemanın küçüğü diyorlar ama daha onu bile görmek nasip olmadı. Şimdilik aklıma ilk gelenler bunlar. Açıkçası, işin gerçeği bu yazıyı biran önce yazıp, uyumaya gitmek istiyorum. Kimi uyuduğum gündüzler rüyalarım o meşhur nur yüzlü ihtiyar giriyor, sonra o nur yüzlü ihtiyar sakalını saçını çıkarıyor Met-Üst oluyor. **"Cebrettin uleeeen, sayfalar ne oldu, dergi bitmedi mi hala"** diye avaz avaz bağırıyor. Kan ter içerisinde uyanıyorum. Şu anda da rüyada mıyım, yoksa dergiyle mi uğraşıyorum hala şüphedeyim. **Neyse tanıştığımıza memnun oldum.**

ALİHAN IRMAKKESEN

"Avunulmazı Getir Bana"

Gümüşlük'te sırtımı fesleğenlere dayadım, uzun uzun oturdum kıyıda. Deniz hemen yanıbaşında hisirdiyordu, yanımda-yöremde anlamadığım bir dille konuşuyordu insanlar. Denizin sesine kulak kabartıyordum ben, rengine bakıyordum, anlamadan. Mavi gibi. İçimden tekrarlıyordum, mavi! Ben tekrarladıkça, deniz tuhaf bir çırpıntıyla kendini kıyıya vuruyordu. Bana öyle geliyordu ki, bir an, çok kısa bir an her şeyi unutmalydım, unutmayı çok istediğim her şeyi. Sadece mavi olmak, tepeden tırnağa maviye kesmek istiyordum. Ama unutmak istediklerim bir türlü aklıma gelmiyordu. O kıyıda, unutmak istediklerimi bile hatırlayamadan, öylece oturdum. Aklıma sadece içinden mavi geçen dizeler doluyordu, başka hiçbir şey! Kendi kendime dizeleri mırıldanıyordum; karşımda oturan kişi ne dediğini anlamak ister gibi bakıyordum, 'hiç' diyordum. Gerçekten hiç! Maviikten-sızan sonsuz kederin dibine doğru yol aldıkça, bir hiçlikten başka hiçbir şey çıkmıyordu karşıma. Sonu olmayan bir su gibi, rengi olmayan sular gibi, daldıkça çoğalan, çoğaldıkça dağılan, dağıldıkça kaybolan sularında Gümüşlük'ün. Ne anyordum ben? Maviyi, evet. İşte o an karşımda duran uçsuz-bucaksız maviyi. Elimi uzatsam dokunacağım maviyi. Bir türlü elimi uzatamıyordum ama. Benim orada olduğunu sandığım o renk, sahiden de karşımda mıydı? Herşeyin sanki geride kaldığı duygusunun aldatıcılığına kendimi bilerek bıraktığım o kıyıda, dondurulmuş bir zamanın içinde, bana çok anlaşılır gelen bir cesaretsizliğin kıskacında, elimi bir türlü uzatamıyordum. Oysa, kendimi bile anlamak istemiyordum ben. Anlamayı sevmediğim geçiyordu aklımdan, aslında hiç sevmediğim. Anlamaya çalışınca, mavi gözden kayboluyordu. Anlamayı boşverdiğimde ise, asla dokunamıyordum ona. Ama karşımda duruyordu hiç olmazsa. Karşımda ve ulaşılmaz. Bununla yetinmeyi öğrenmem gerek, diye düşünerek elimi rakı kadehine uzattım. 'Şimdi bir kadeh rakı ol-saydı...' 'Yı hiç karşılamasa da, rakıydı işte. Buz gibi bir mavi sıvının içime akış anı, unutmak için; unutmayı unuttuğum herşeyi. Fesleğen kokulu içindeyken, özlemek o fesleğen kokulu bahçeyi. Sahiden de, aynı suda asla iki kez yıkanamadığım bir ırmak gibi, ruhumun çocukluğunun bahçeleri! Mavi dalgınlığı içinde, "elele iki kız çocuğu kadar kokulu ve açık bahçeler düşündüm", 'mehtap'taki rengi, 'özlem'deki sesi. Aklımın defterinde sevgili Oktay Rifat'ın ruhumu yatıştıran dizeleri:

*Çoşkuluydum gece trenleri gibi sessiz
tünellerde, sıcağım ak çarşafların
tülenmiş çölünde ve o bağırıyordu:
- Bir çift paçalı güvercin olsun
avunulmazı getir bana*

Çöl de maviydi, bahçe de. Bahçeden çıkınca çöl başlıyordu, bahçeye girince çöl. Ama ütülenmiş, ama masmavi. Çölden çıkınca bahçe, çöle girince bahçe. Mavi, fesleğenli, bakışı eksiksiz kuşu ile, çölün içindeki bahçe! Ve içimdeki ses durmadan bağınıyor, boğulacağım fesleğen kokusundan, bahçe nerede? Bahçeyi maviye boyadılar, maviyi bahçeye kaçırdılar, bir ben kaldım bu kıyıda. Gümüşlük'te. Kalbimi asla avutamayan tünelden geçenken gözlerimi kapatırdım, bir çift paçalı güvercin uçuyor maviilikte. Gözümü açıyorum, yok! Ne deniz, ne maviilik, ne fesleğen. Yoklar! Gümüşlük'te kıyıda bir masada oturuyorum oysa. Ama değilim orada. Usulca kapatıyorum gözlerimi yeniden: Oradayım işte, Gümüşlük'te! Biliyorum artık, asla uzatmayacağım elimi; biliyorum, mavi hep esirgeyecek kendini. Birbirinin çevresinde dönen iki boşluk gibi, aralarında boşluktan başka hiçbir şey olmayan. Bu sessiz ve uzak kıyıda, ne fesleğen kokusu, ne de mavi sular avutabilir alışkın kalbimi. Mavinin uçuculuğuna, fesleğen kokusunun rüzgara kaşpı gidişine alışkın kalbim, Gümüşlük'te olmamıştı hiçbir zaman. Olmayacak da! O akşamüstü kıyıda rakı kadehine uzanırken, aklımdan geçmişti, sahiden Gümüşlük'te olsaydım, diner miydi içimdeki sızı? Orada olmak yeter miydi orada olmaya? Bunca dağılmışlık ve yarım bırakılmışlık arasında, orası diyebileceğim bir yer yok, diye düşündüm, kadehi masaya bırakırken. Ama insanız işte, ne yapsak, ne etsek, öyle... Bir çift paçalı güvercin, belki, sahiden de...

a çoğunlukla diyenler buraya baksın B kırgınsınız! A bilmece gibisiniz! Q karışık Y yahnırsınız! A kırgınsınız! alkoliksini gölemcisiniz! A delisiniz! ruh haliniz bir kadınsınız! zayıfsınız!	b kapalı ses diyenler buraya. B bazen bir kelebek. B negatifsiniz! B pozitifsiniz! B müzikle ilgileniyorsunuz. B çok içmişsiniz! B hamilesiniz! B yürümeyi seviyorsunuz! B çok katırsınız! B düşünceli! B iyi bir aşkırsınız! B iri göğüsleriniz var. ruh haliniz	C demeye bayılanlar C romantiksiniz! C güneşi seviyorsunuz. C insanları sizi dinlemiyor. C parantez içindesiniz C bir çiçek! C mücevhere hayalyorsunuz. C bisküvite bayılıyor, çayı seviyorsunuz. C milliyetçi! C milliyeti ağırlıyorsunuz. C ışık hızı ruh haliniz	d kullananlar d kırgın! d uzun baylıyorsunuz! d dönmedolaba bayılıyorsun! d kapalı bir kutu d sisso! d karar verin artık dmi? bmi? d dengacı bir kutum içindesiniz! ruh haliniz	e ler çoğunluk olamaz. e tehlikedersiniz! e tehlikedersiniz! e tehlikedersiniz! e tehlikedersiniz! e tehlikedersiniz! e tehlikedersiniz! ruh haliniz
aaaaaa	bbbbb	cccccc	ddddd	eeeee

Ayça Şen

BENDEN ÇOCUK İSTEMEYİN

Dünyanın en güçlü duygusunun annelik olduğunu öğrendiğim an anladım ki, ister aya git ister Şam'a, o çocuk denen illet, seni yeryüzüne gelmiş en vahşi yaratık yapıyor...

Yaklaşık altı yedi yaşlarımda öyle bir bağırtı duydum ki, kulaklarımdan silebilmek için sağır olmam bile fayda etmez artık.

Bir öğleden sonra, yeryüzündeki bütün ölümler mezarlarından çıkmış, avazları çıkana dek bağıryorlar sandım. Annenmeden aldığım bütün tembihlere ve tehditlere rağmen evden gizlice sızıp, bir çocuk için görülebilecek en kötü şeyi gördüm. Hiçbir zaman unutmayacağım oniki numaraya, kabusların en dehşetlilerini gördüğüm onbir numaranın

tam karşısına, karşı komşumuza büyük kalabalıkla karıştım. Çünkü ben laf anlamaz bir hayvan yavrusuydum.

Duvarın dibinde paramparça olmuş, nefesi sıcak diye bebeğin yüzünde uyuyup be-beği öldüren evin kedisi, diğer tarafta sıca-cık nefesini kedinin göbeğine üfleyen kun-daktaki momarmış ölü bebek, en sonunda da hayal meyal hatırladığım, bütün gürültüyü çıkaran komşumuz kadın. Yerde, on kişinin tecavüzüne uğramış gibi perişan serilmiş, saçları darmadağın, duvara tepkiszince ba-kan, ellerinde sevimli ev kedilerinin kanları ve bağırsak parçacıkları pıtır pıtır dökülen kadın, vahşi anne. Diğer tarafta da, işinin başında çayını yudumlayan ve henüz hiçbir şeyden haberdar olmayan, olay mahallin-den paydos saati kadar uzaklıktaki baba.

Çiğlıkla ilk tanışmam bu yıllarda oldu benim. Sonraki birkaç yıl kendime gelmem için her tualete gidişimde bile ağabeyim bekledi kapıda. Annem ve babam neredeyse fısıltıyla konuştular azarlarken bile.

Bu yüzden belki de çocuk sahibi olmak istemiyorum. Dünyanın en vahşi kuzumu olan anneliğe adım atmak istemiyorum. Çocuğu için herşeyi yapabilecek olmak diğer insanlar için korkunç bir tehdit. Bunun için annelerden hep ürkerim. Onları herşeyi ciddiye alır. Çocuğu için dışlarını sıkarak gözünü kırpmadan adam öldürür, hiç korkmadan kedilerin derilerini yüzerler. Bakınız anne kedilere, elinizi yavru kedilere uzattığınız anda özlere dönerek kaplan kesilirler. Aynı şekilde annelerimiz, bodyguardlarımız, bizi korumak için özlere dönerek vahşleşirler.

Anneler beni korkutur. Çok korkutur. Damarlarında **gezen** garip kanın etkisiyle olacak, sizi savunmak için öz annesini bile gerektirebilirler. Yemezler, yedirirler. Bütün bunları yapmasalar da herkes bilir ki, bunları gerektiğinde korkmadan yapabilirler. Bu yüzden annelere karşı insan kenderileri yüzü borçlu hisseder. Onlar da borçlu olduğunu-

zu her fırsatta alacaklı gibi belli eder zaten. Hiçbir zaman helalleşemeyeceğiniz, bilinçsizken alıştığınız ve bol bol tükettiğiniz sütle-ri yüzünden hayatınızın sonuna kadar her-şeyinize karışma hakları vardır. Sizi tehlike-de hissettiklerinde özel mektuplarınızı oku-malarından tutun da, arkadaşlarınızı seçme-nize kadar hayatınızın bütün bölümünde rol oynarlar. Gerekli zaman Fahrettin Cü-retlibatur olup sizin için savaşsınlar. Ama asla anlayamazlar toplumunuzun sertleştiğini, hat-ta nasır tuttuğunu, üzerinde kendi başınızda durabilmeniz için...

Çığlığı duyduğumdan seneler sonra, psikoloji dersinde duyduğum lafla yine dört duvarı marur evin içinde dolaştım, kurumuş kan kokusunu genzime çeke çeke. Dünyanın en güçlü duygusunun annelik olduğunu öğrendiğim an anladım ki, ister aya git ister Şam'a, o çocuk denen illet, seni yeryüzüne gelmiş en vahşi yaratık yapıyor... Annemin bana çok sinirlendiği zaman ettiği lafları da çınladı bir yandan kulağımda: "İnsan kendi katilini doğuruyormuş meğer". Katilin için katil ol. Ne garip.

Sanki tanrı, kamera şakası yapıyormuş gibi biraz önce komik birşey oldu. Bu yazıyı sabaha karşı dörtbuçuk civarında uykum kaçıp yazarken korkunç bir öksürük krizine yakalandım. Nefesim kesilip gözlerimden şakır şakır yaşlar akıyordu. Sonra birden içeri yıldırım hızıyla manevra yaparak annem koştu geldi, kan uykusundan uyanıp. O aceleyle şehir suyuyla şişe suyunu ayırt edip arada hiç zaman harcaması yapmadan iki katı kızları bana yetiştirdi suyu...

Sonra aklıma çok reyting alacak bir yarışma programı geldi. "Anneler yarışıyor!" Ne onlarla yazılmış bu isim, ışıklı panolar, kenarda duran manken kızlar, milyonlarca seyirci ve bir de cellat. Çocuklarını kesmeye uğraşan cellatlarla savaşan anneler. Acaba hangi anne çocuğunu daha iyi savunacak. Çocuğunu kurtaran anneve altın madalva

verilirken, ölen çocuğuna en çok ağlayacak anne de mansiyona layık görülecek. Çok reyting toplar sanırım.

İşin kötüsü, yayımlanan bütün yazılarımı annem okuyup saklıyor, arkadaşlarına gösteriyor. Ne yapalım, küçük bir çocukken okuduğum kitapta "döl" yazısından yüzü kızarıp da anneme bunu okuduğumu itiraf ettiğimde "Evladım bu işlerde ayıp olmaz" diyen de o olmuştu. Şimdi de üzülmeyi sanırım. Ya da çocuğu olduğum için bu acıya da göğüs gerer.

Kedinin öldürülmesi olayının olduğu günden beridir kendime gelemedim. Mahalle karılarından bu yüzden tırsırım. Bağırarak konuşukları için. Öğretmenleri ve patronları bu yüzden sevmem. Anlatmak istediklerini yüksek sesle dile getirdikleri için. İdealleri ve inançları olanlardan bu yüzden kaçırım. Havaya girip avazları çıkana kadar bağırıp birşeyleri ispat etmek istedikleri için. Belki de inandığım hiçbir değerin olmaması sırf bu kedi- bebek ilişkisi yüzündendir.

Dünyanın sonu geldiğinde de ancak bu kadar bağırabilirim. Kafama takır takır vuran ilkokul öğretmenime bağırırmamamın tek sebebi çığlıktan korkumdur. İçe kapanık ya da utangaç olduğumu sanan salaklara ben de bas bas bağırabilirim: "UTANGAÇLAR-DAN DEĞİL BRE HAYVANLAR, KORKUDAN KORKUDAN..."

Sakin bana bağırmayın. Sakin sesli sesli konuşmayın. Arkamdan dedikodumu yapın ama sakın bağırmayın, sakın benden çocuk istemeyin. Yoksa sizi öldürürüm. Önce dilinizi tam kökünden keser, sonra geberen kendi gibi ellerimle parçalarım bağırsaklarınızı. Benim özürüm var. Gördüklerim özürümdür. Üstelik sizi gebertirsem özürüm kabahatimden büyük olduğu için beraat bile ederim. Şimdi "beraat ettik"le ilgili esprî bekliyorsunuz ama yapamam, çok önemli bir işim var. Sezeryanla içimdeki kötülükleri aldırمام لازم.

Engin Turgut

BAY PARS İLE BAYAN SERÇE

'Gördüklerimi gözlerimden kurtaramam! İnsan insanın kurdu değil, yurdu olmalıdır'.. dedi Adam!

Adam ve kadın denize baktılar...

'Kalbinin yere düşerken çikardığı sesi merak ediyorum' dedi Kadın!

'Umutsuzluğun suyundan içtim, kucağıma aldığım dünyanın tozunu sildim' dedi Adam!

'Kobalt mavisini bütün balıkları sever' dedi Kadın!

'Pars ve Serçe'nin arasındaki fırtınanın canı acısın ki, aşk senden daha uzağa gidemeyecektir!..' dedi Adam!

'İlk çakişta yanmayan düşlerim var, birini ister misin!' dedi Kadın!

'Kuşlar öter, uçar ama görmezler, bakıp görselerdi conceptual art yaparlardı!' dedi adam!

'Kesiyorum durduğunuz yeri ortasından, ey görünüş! Seni bir yerinden hiç anlamıyorum..'?' 'Seni hiç anlamıyorum, aklını kullanmıyor, sadece kalbinle yaşıyorsun' dedi Kadın!

'Anlaşılmak da bir ölüm, hem merak etme; şairler her zaman "hafif ve kanatlı bir şey" değildir' dedi Adam!

'Demek ki "gölge bile yalnız"' dedi Kadın!

'Kendini unutarak, kendinle hayat arasındaki hava boşluğuna tutunarak mı yaşıyorsun..?' dedi adam!

'Bir poşet kadar yalnız ve kederliyim, "suçsuz olmak çok kolay"..' dedi Kadın!

'Var mı koyuyu benim gibi hissedem'.. dedi Adam!

'Aşkın volümünü açık bırakıyor, dünyayı rulo yapıp cebimde taşıyor, ritüel bir hazla hayata bağlanmak istiyorum..' dedi Kadın!

'Aklımın en işlek sokaklarında dolaşsam, bilgiyi öpüp koklasam neye yarar? Dünyayı her gün kurşuna diziyorlar' dedi Adam!

'"Video mellora proboque deteriora sequor" daha iyiyi görüyor ve onaylıyorum ama daha kötülerini izliyorum?' diye mırıldandı Kadın!

'Ah! Önceden sezmişlik adımı insanın taş üzerinde.

'Ah! Çok şeyler ummuş-tuk maske altındaki insandan!' diyerek sesini yükseltti Adam!

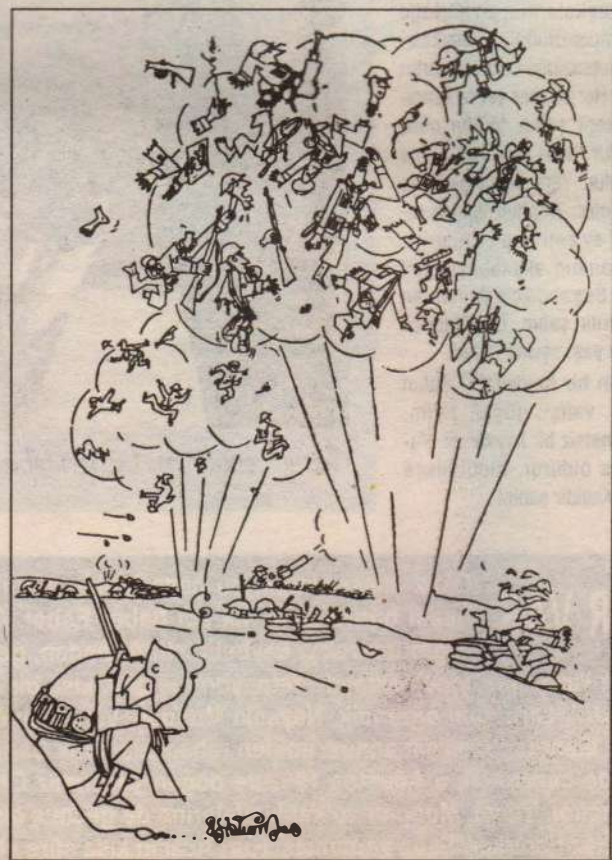
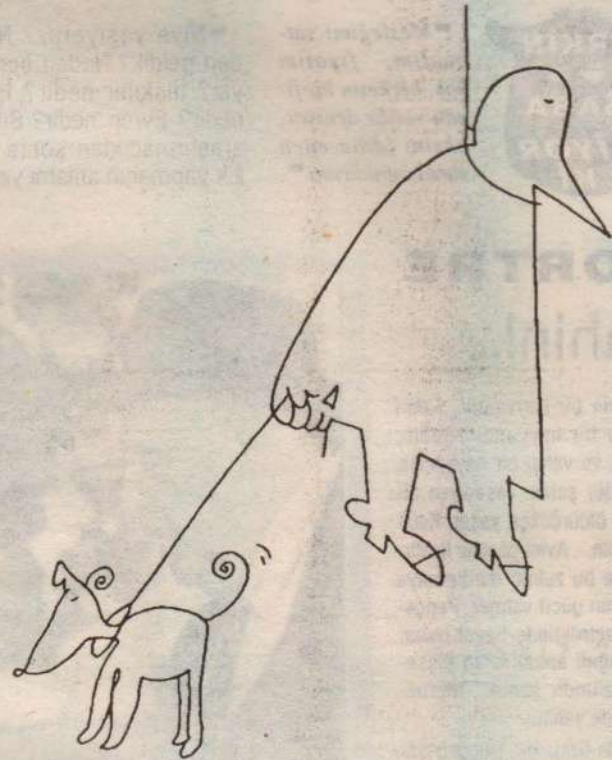
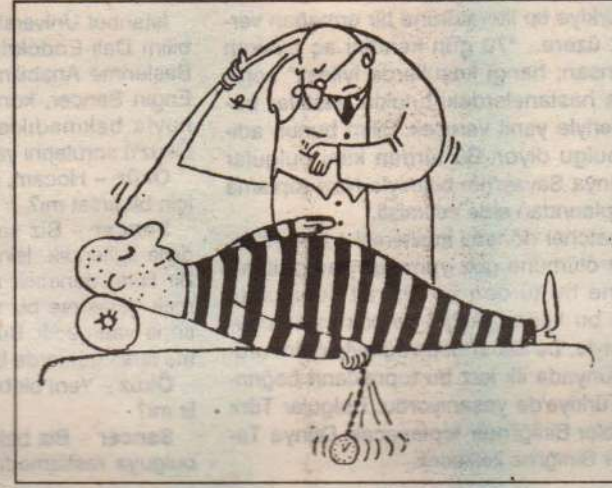
'Arka bahçelerden sağ çıkmak çok zordur'.. dedi Kadın!

'Gördüklerimi gözlerimden kurtaramam! İnsan insanın kurdu değil, yurdu olmalıdır'.. dedi Adam!

Birbirlerinin kabusu olmaları korkuyorlardı... Kadın ve Adam göğe baktılar... Işığın kaskatı kesildiğini gördüler...

Geçmiş Zaman Olur ki

EFLATUN NURİ

"Kendi Kendine Konuşmalar..."

CÜNEYT ÖZDEMİR

BEN, MAVİ GÖZLERİ ve BİRKAÇ KİŞİ...

A y vardı. Ayın şavkı vardı. Yakamozları önümüzden geçen balıkların teknelerinden yükselen müzik sesleri yarıyordu. Kapıdan içeri Murathan Mungan girdi. O'nunla hiç tanışmamıştık. Zaten O'nun da mavi gözlerden haberi yoktu. Arkalarda bir masaya gitti oturdu.

Ve birkaç kişi ile konuşmaya başladık. Birkaç kişi ile ne konuşulursa ondan. Aştan değil elbet. Hayattan, siyasetten ve işten.

"Yakında iş gezisine çıkıyorum" dedi içlerinden biri. Yurtdışında çok uzakta bir ülkeden bahsetti. "Nereden çıktı şimdi bu" dedim. Bir türk müteahhit firmasının bu ülkede yaptırdığı binalardan bahsetti. "Onun açılışına gidiyoruz" dedi. "Sen şuna beleş gezi bulduk, gidiyoruz desene" dedim. Önce kızardı, sonra kızdı. "Beleş gezi değil, iş gezisi" dedi. "İş" Gezisi?!

İşte şimdi yeni "iş" bu. Şirketler tanıtımlarını yapmak için gazetecileri ağırlıyorlar. Bir bakmışsınız 5 yıldızlı otellerde verilen yemeklerde, bir bakmışsınız Türkiye'nin güzide tatil yörelerinde.. En son moda ise yurtdışında düzenlenen çeşitli aktivitelerde. Kimi "iş"adamları ya da "iş"kadınları masalarının üzerinde biriken davetiyelerden birini alıyorlar, atıyorlar uçağa ve o güne kadar yalnızca filmlerde gördükleri diyarlara "iş" gezilerine çıkıyorlar. Sonra? Sonra geri dönüşte "iş"lerini yapıyorlar. Önce firmaya üstü kapalı övgüler düzülüyor, sonra gezilen yerlerdeki izlenimler kaleme alınıyor.

Mavi gözlerine doğru konuştum. "Ben hiç böyle bir geziye katılmadım" dedim.

İnanmadı. İnanmadılar. O ve birkaç kişi bunun anlamsızlığını anlattılar.

"Ha, bir aktiviteyi haber vermek için bürona faks çekmişler ha da alıp seni aktivitenin olacağı yere götürüp ağırlamışlar. Farkı var mı?" dediler. "Var" dedim. "Faks kağıtlarını alınca değerlendirmeyi sen yapıyorsun, ister gidiyor, ister gitmiyorsun. Üstelik gittiğinde kendini -en azından psikolojik olarak- iyi şeyler yazmak zorunda hissetmiyorsun" diye ekledim.

"Biz de her zaman iyi şeyler yazmıyoruz, hatta kıyasıyla eleştirdiğimiz bile oluyor" diye savunmaya geçtiler. Birkaç kişi bir yana, O'nun mavi gözleri kısıldı. Rüzgar dindi. Yelkenler bir kez daha boşaldı. Mavi gözleri yıllar önce o umursamaz, o anlamaz, o benden millerce uzaktaki yerini bir kez daha aldı. Yıllar sonra bir kez daha "kısa anlarda ona dokunamıyordum."

Yalnızdım. O ve birkaç kişi beni yenden yere vuruyordu. Anlatamadım. Yaptıkları "iş"in doğruluğuna o kadar inanmışlar, her şeyi kafalarında öylesine meşrulaştırmışlardı ki, ne desem yalandı. Anlamayacaklardı. Ben de demedim. Birkaç gazeteci arkadaşımın Moskova'da bir otelde nasıl zorla tutulduklarını. Başka bir haberi takip etmek isteseler de nasıl dışarı çıkartılmadıklarını. Bir "iş gezisi"nin neler getirip, neler götürdüğünü nasıl anlattıklarını anlatamadım. Gazetelerde, televizyon kanallarında "iş" gezilerinin modern bir ulufe gibi dağıtıldığını anlatamadım. Gerçi genelde herkes bu "iş" gezilerinin anlamının farkındaydı. Belki ortak bir suçlu işlemenin verdiği rahatsızlıkla olan biteni dile getirmiyorlardı, belki "bir gün sıra bize gelir" düşüncesiyle rahatsız olmuyorlardı... Ama söyleyemedim.

Gözlerimi mavi gözlerinden ayırdım.. Etrafa baktım, Murathan Mungan gözük-müyordu. Tepede göremediğim ay hâlâ geceyi aydınlatıyordu. Ve biz sanki bir Murathan Mungan küirindeydik. Denizdeki yakamozları küçük bir balıkçı teknesi yarıyordu. Teknenin baş ucunda "Scorpions" yazıyordu...

SAYI: 14
8 AĞUSTOS 1996
PERŞEMBE

SAHİBİ:
ŞİMERA YAYINCILIK adına
Mehmet ÇAĞÇAĞ

Yayın Yönetmeni:
Metin ÜSTÜNDAĞ

Sorumlu Yazı
İşleri Müdürü
Kutlu ESENDEMİR

Öküz'e saman
ve su verenler:
Altay MARTI, Aslan
ÖZDEMİR, Atilla ATALAY,
Ayça ŞEN, Bahadır
BARUTER, Bahadır BOYSAL,
Can KOZANOĞLU,
Can YÜCEL, Can BARSLAN,
Cezmi ERSÖZ, Cüneyt
ÖZDEMİR, Çiğdem ANAT,
Devrim SEVİMAY, Derya
SAYIN, Eflatun NURİ,
Ender ÖZKAHRAMAN,
Engin TURGUT, Eşber
YAĞMURDERELİ, Ferhan
ŞENSOY, Fikret BEKLER,
Gani MÜJDE, Güneri
İÇOĞLU, Halil TURHANLI,
Hacer YILDIRIM, Haydar
ERGÜLEN, Kemal GÖKHAN,
Kutlu ESENDEMİR, Lütfü
OFLAZ, Mehmet ÇAĞÇAĞ,
Mesut CEYLAN, Mesut
KARA, Metin ÜSTÜNDAĞ,
Murathan Mungan,
Muhsin KIZILKAYA, Musa
KART, Nihat GENÇ, Orhan
PAMUK, Oktay GÜZELÖĞLU,
Ömer LAÇINER, Semra CAN,
Sezai ŞARIOĞLU, Sunay
AKIN, Soner GÜNDAĞ, Tan
CEMAL, Tuğrul ERYILMAZ,
Tuncay AKGÜN, Tuncel
KURTİZ, Tuncer ERDEM,
Ümit KIVANÇ, Vedat
ÖZDEMİROĞLU, Yıldırım
TÜRKER, Yılmaz ERDOĞAN,
Zafer TEMOÇİN
Sayfa Sekreteri
Aydın ŞAHİN,
Fikret ÖZDEMİR
Bilgisayar Tasarım:
Murat YÜCEŞAN
Cebail OKÇU
Vesile ÖZDEMİR
Montaj:
Kadri Çavuşoğlu
Satış:
Cüneyt AYDIN
İşletme:
Orhan AÇAR
Halkla İlişkiler:
Suzan ÇARK
Muhassebe:
Yaşar AKŞAHİN
Bina Görevlisi:
Yasin ADIYEKE
Tel: 251 42 44 - 251 57 54,
Fax: 251 52 67,
Baskı: Basmat
Dağıtım: Bir-Yay,
Adres: İstiklal Cad.
İmam Adnan Sok.
No:20 80800
Beyoğlu/ İSTANBUL

ABONELİK KOŞULLARI

AMERİKA - (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli - 100 \$ -
6 aylık Abone bedeli 50 \$
UZAKDOĞU - (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli - 125 \$
6 aylık Abone bedeli 650 \$
AVRUPA (POSTA)
1 yıllık Abone bedeli 100 DM
6 aylık Abone bedeli - 50 DM
AVRUPA (UÇAK)
1 yıllık Abone bedeli 110 DM
6 aylık Abone bedeli 55 DM
YURT İÇİ (POSTA)
1 yıllık Abone bedeli
3.500.000 TL
6 aylık Abone bedeli
1.750.000 TL

BANKA HESAP NUMARALARI:
Mark hesabı: 3002462 - 0
Dolar hesabı: 3002461 - 2
TL hesabı: 1100384 - 7
(Hesap numaralarının hepsi
Yapı Kredi Bankası, Parmak-
kapı Şubesine aittir)

BUNLAR OLDU

- ✱ Çekiç Güç 5 ay daha uzatıldı.
- ✱ 4 kişilik ailenin Temmuz ayı gıda harcaması 17 milyon 291 bin lira olarak belirlendi.
- ✱ "DYP"li istifacıların kuracakları "Türkiyem" partisinin eylül ayında kuruluş çalışmalarını tamamlayacağı açıklandı.
- ✱ Olağanüstü Hal 4 ay daha uzatıldı.

- ✱ Asgari ücret 11 milyon 339 bin liraya çıkarıldı.
- ✱ Korsan eylemlerde toplam 12 İETT otobüsünün yakılması 17 milyarlık zarara neden oldu.

- ✱ Diyarbakır Belediyesi eski Başkanı Mehdi Zana'nın, "Sevgili Leyla, Uzun Bir Sürgündü O Gece" kitabında bölücülük propagandası yapıldığına kanaat getirildi. Yayıncı Ayşenur Zorakolu 50 milyon lira para ve 6 ay hapis cezasına çarptırıldı. Zana hakkında gıyabi tutuklama kararı verildi.

- ✱ Son yedi yılda bir milyona yakın trafik kazası yaşandı. Bu süre içinde 45 bin 896 kişi yaşamını yitirdi.

- ✱ "Cezaevlerini İzleme Komitesi"nin başkanlığına yazar Yaşar Kemal getirildi.

- ✱ İslamcı yazar İsmail Nacar, PKK'li tutuklu ve hükümlülerin eylemi bırakması için hükümet adına arabuluculuk yaptığını açıkladı.

Ölüm orucu tıp literatürüne geçecek...

Türkiye tıp literatürüne bir armağan vermek üzere. "70 gün kendini aç bırakan bir insan; hangi koşullarda iyileşir" sorusuna hastanelerdeki tutuklu hastalar bedenleriyle yanıt verecek. Bilim bunun adına bulgu diyor. Bu türden kimi bulgular II.Dünya Savaşı'nın bitimiyle Nazi toplama kamplarından elde edilmişti.

Thatcher dönemi İngilteresi 4 IRA militanının ölümüne göz yummasıyla tıp literatürüne bu türden bir hizmet sunmuştu. Ama bu kadar yaygın ve çok sayıda eylemciyle, bu kadar uzun süreyle ölüm orucu dünyada ilk kez bu toprakların bağrında, Türkiye'de yaşıyordu. Bulgular Türk Tabipler Birliği'nde toplanacak, Dünya Tabipler Birliği'ne iletilecek.

Istanbul Üniversitesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı Endokrinoloji, Metabolizma ve Beslenme Anabilim Dalı Başkanı Prof.Dr. Engin Sencer, konuya "bir fırsat çıktı" ruhuyla bakmadıklarını söylüyor. Sencer Öküz'ü sorularını yanıtladı...

Öküz - Hocam, bu durum tıp literatürü için bir fırsat mı?

Sencer - Biz sadece hastaların sağlığıyla ilgilendik. İşin insani tarafı öne çıktı. Bir fırsat denebilir ama doğrusunu söylemek gerekirse biz şimdilik böyle bir araştırma yapmadık. Bize gelen hastalar eyleme farklı günlerde başlamışlardı.

Öküz - Yeni bir bilgi, bulgu elde edilebilir mi?

Sencer - Biz beklenmeyen, şaşırtıcı bir bulguya rastlamadık. Ama dosyaları son-

radan incelemek mümkün. Bu deneyimler IRA örneğinde yaşanmıştı. Çok farklı sonuçlar alınacağını da sanmıyorum.

Öküz - Bir insanın kendini aç bırakarak öldürme kararı alması çok zor. Sizce bunu nasıl kabul ediyorlar?

Sencer - Şimdi eylemciler bunu bir ideoloji uğruna yapıyorlar. Oldukça inançlılar ve birbirlerine de çok bağlılar. Burada ruhsal bir sorun aramak doğru değil. İzak Rabin'i öldüren adama "aklı başındadır" raporu verildi. 'Aklı başında olan insan başkasını öldürür mü?' denebilir.

Böyle düşünmek doğruysa o zaman hiç suç işlenir mi? Ruh sağlığının yerinde olduğunu düşünüyorum. Örgüt baskısıyla yapabileceklerini de düşünmüyorum. Çok büyük bir baskı olması gerekir.

"Mesleğimi satmadım, fiyatım yok, herkesin bir fiyatı vardır diyor, aksini iddia eden varsa buradayım."

"Niye yaşıyoruz? Nereden geldik? Neden buradayız? İlişkiler nedir? İnsan nedir? Evren nedir? Bunları araştırmadıktan sonra müzik yapmanın anlamı yok."

"Beni 60 milyon dinlerse ya bende ya da 60 milyonda bir hata var demektir."

"Gitgide hanımlar seslerini yükseltme tarafıslı olduklarından müzik haricinde fazla yüksek sese tahammül edemem."

PORTRE Şahin!..

Şahin bir hayvandır. Şahin etobur bir hayvandır. Şahin, etobur ve vahşi bir hayvandır. Güçlüdür şahin. Yaşadıkça öldürür, öldürdükçe yaşar. Katildir şahin... Avini gözüne kestirdiğinde bu zulmü durdurmaya kimsenin gücü yetmez. Pençesini geçirdiğinde hayat bulur, yaşadığını ancak o an hisseders. Zalimdir şahin... Merhametsizdir şahin.

Şahin iktidardır. Gücünü iktidarından, iktidarını gücünden alır. Başkalarının özgürlüğü onun mutsuzluğudur. Başkalarının mutsuzluğu onun özgürlüğüdür. Her an, her yerde kendini gösterir şahin. Müdür olur, vekil olur, nazir olur, her zulme hazır olur. Yeni sağcılığa köşe yazarı olur. Kendini ağılıkla öldürme eylemi yapan mahkumun kanının akıtılabileceğini yazar. Boşandıkça damardan kan, dirilir şahin. Döküldükçe gözden yaş, sevinir şahin.

Şahin bir hayvandır. Şahin etobur, vahşi, güçlü, zalim, merhametsiz bir hayvandır. Yaşadıkça öldürür, öldürdükçe yaşar. Katildir şahin!

-Benim soğanım, benim biberim, benim hıyarlarım...

Eşcinselle ordu yasak

Homoseksüellik cinsel tercih... "Toplum henüz hazır değil" klasiği ufak ufak yumuşuyor. Sapıklık, sapkınlık, hastalık hipotezleri "Mevzuyu yehiden düşünelim" çizgisine geliyor. Bülent abiden Bülent Hanım'a kolay gelindi.. "Toplum henüz hazır değil" klasiği de tamamen terkedilmiş değil tabii. TBMM Adalet Komisyonu'nda bir kanun tasarısı benimsenirken bu tatsız mevzu tartış tartış bitmedi. Ama sonunda eşcinsel ilişki kuran askerin orduyla bir işi olamayacağına tasarıda karar verildi. Benildi ki, "Bir kimseyle gayri tabii mukareretle bulunan yahut bu fiili kendisine rızasıyla yaptıran askeri kişiler ordudan çıkarılır." Komisyon üyeleri bu maddeye "Anlaşılmıyor, daha net yazalım" ruhuyla karşı çıktılar. "Gayri tabii mukareret" in eşcinsel ilişki anlamına geldiği netleştirilince, "Ha... öyle desenize" yumuşamasıyla uzlaşma sağlandı. Sonuç; eşcinselle ordu yasak, vatani erkekler savunacak...

- ✱ Bursa'nın Kestel ilçesine bağlı Kozluören Köyü'nde, köyün yönetimini bir günlüğüne üstlenen kadınlar, erkekleri köyün dışına çıkarttı. Kadınlar köy meydanındaki salıncakta sallandı, bazıları da kahvede tavla oynadı.

- ✱ İstanbul Boğaziçi ve Fatih Köprüsü'nde bugüne kadar 107 kişi intihar etti.

- ✱ Diyarbakır'da açılan epilasyon merkezine erkeklerin yoğun ilgi göstererek yanak, boğaz kıllarıyla kaşlarını ağırdıkları bildirildi.

- ✱ Bursa Tasavvuf Musikisi Derneği Başkanı Erdoğan Ebeoğlu, kötü sesle ve makamsız okunan ezanların itici bulunduğunu söyleyerek ezanı besteledi.

ÖKÜZ'den HABER VAR

Öküz ailesi olarak, bu hafta binbir türlü ruh hali yaşadık. Üzüntü, şaşkınlık, sinir, kriz, sevinç hepsi biraradaydı. İlk acı haber Eşber Yağmurdereli'den geldi. Yağmurdereli, annesi Hikmet Yağmurdereli'yi kaybetmişti. Ardından, geçen hafta bir göz ameliyatı geçiren edebiyatımızın büyük üstadı Can Yücel, aradı. Yazarımız, yine hastaydı. Yetmiyormuş gibi, kısa bir aradan sonra tekrar yazılarına başlayacak olan Yazarımız Murathan Mungan'ı elektrik çarptığını öğrendik. Neyseki Mungan, yeni taşındığı evinde, kazayı ucuz atlattı. Tam bu esnada güvenlik görevlisi arkadaşımız Mehmet Vanlı'nın annesi aniden rahatsızlanarak Çapa Tıp Fakültesi Hastanesi'ne kaldırıldığını duyduk. Tüm bu karmaşık duygular içinde çalışırken, 5 Ağustos 1952'de doğan yazarımız Orhan Pamuk'un doğum gününü kutlamayı bile unuttuk. Yağmurdereli ailesine başsağlığı, Yücel, Mungan ve Vanlı ailelerine de geçmiş olsun dileklerimizi yollarken, Orhan Pamuk'a mutlu yıllar diliyoruz. Haber bültenimiz hazırlanırken Satış yardımcısı Nuri Açar'ın kısa süre sonra askere gideceğini öğrendik. Hayırlısı...

